

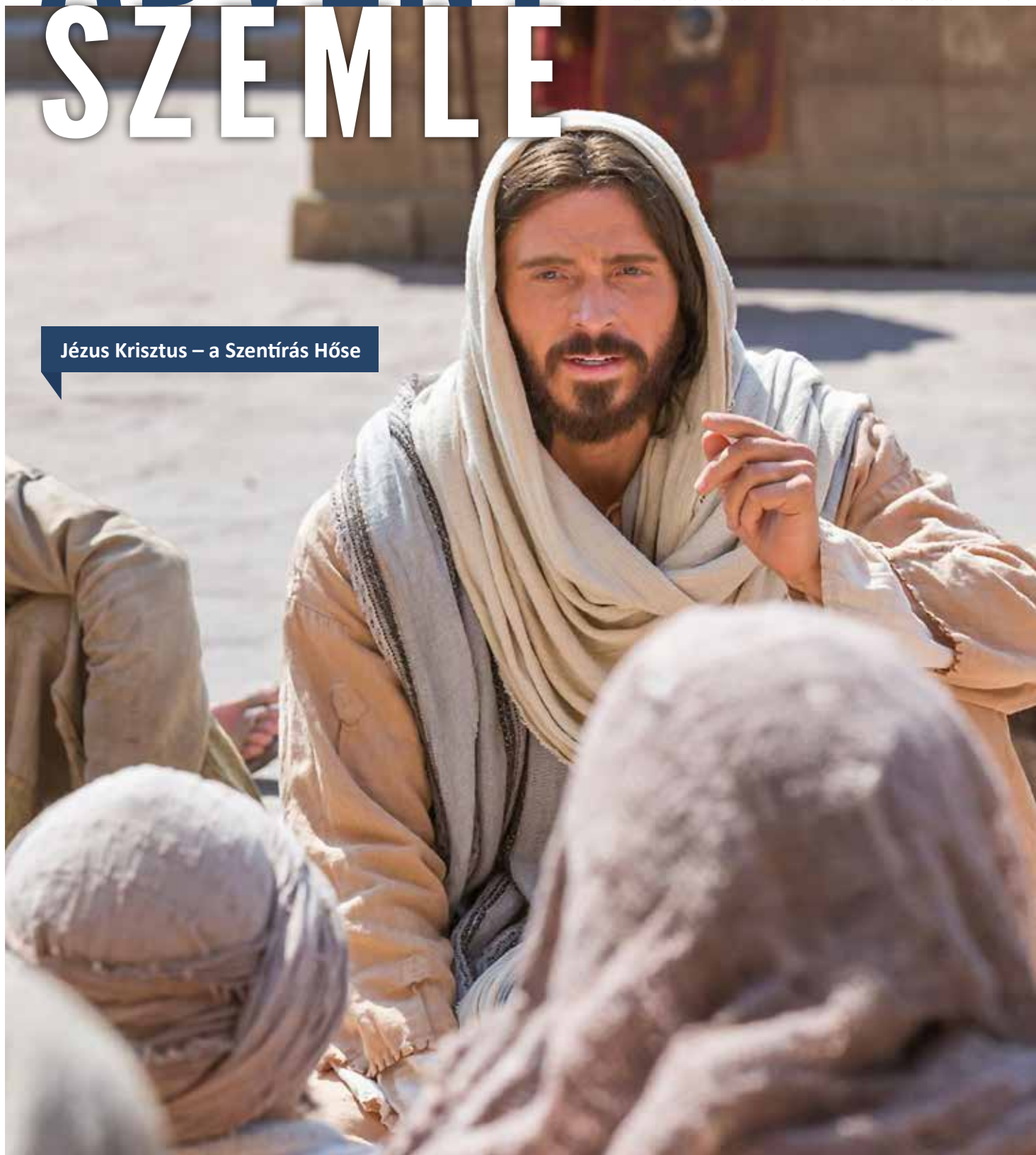
ADVENT SZEMLE

2022. SZEPTEMBER: IDŐVÁLSÁGBAN VAGY VÁLSÁG IDEJÉN

- + JÉZUS KRISZTUS – AZ ÓTESTAMENTUM LEGFONTOSABB SZEMÉLYISÉGE
- + KERESZTTÜZBEN A HÁZASSÁG + A CSILLAGFÉNYES ÉJ SZIMFÓNIAJA
- + EGÉSZSÉGES ELME ISTEN IGÉJE ÁLTAL + JÁKOB ÁTVÁLTOZÁSA
- + ZÖLD APOKALIPSZIS

HAVONTA MEGJELENŐ TÁJÉKOZTATÓ ÉS GONDOLÁTEBRESZTŐ FOLYÓIRAT A KRISZTUS VISSZAJÖVETELÉT VÁROKNAK

Jézus Krisztus – a Szentírás Hőse

A városok elhagyása – kaland és elhívás között

Daniel Nițulescu könyve (román nyelven)

A tartalomról:

- „Ki a városokból!” – történelmi áttekintés
- „Ki a városokból!” a Szentírásban
- A „Ki a városokból!” felszólítás gyakorlati elemei
- „Ki a városokból!” – eszkatológiai tényezők
- Az alternatív „home schooling” oktatás előnyei és hátrányai
- A távmunka előnyei és hátrányai
- A vidékre költözöttek vallomásai
- A városok elhagyására vonatkozó kiegyensúlyozott nyilatkozatmodell a pandémia kontextusában

„A teológiatörténelemre szakosodott dr. Daniel Nițulescu *A városok elhagyása – kaland és elhívás között* című könyvében egy a romániai Adventista Egyház tagjai körében igencsak felkapott kérdéskört feszeget. A „ki a városokból” gondolata számos okának és következményének azonosításán túl, az olvasót hozzásegíti annak megértéséhez, hogy ez egy hermeneutikai kérdés. A történelem során a vidékre és a hegyekbe költözés különböző hullámain jelentős mértékben befolyásolta az, ahogy az ötletet népszerűsítő személyek értelmezték a Bibliát és Ellen G. White írásait a városok elhagyásának kérdésével kapcsolatban.”

Dr. Szallós-Farkas Zoltán, egyetemi docens

„E megkerülhetetlenül provokatív című könyvében Daniel Nițulescu lelkipásztor felettébb kiegyensúlyozott és dokumentált utazást javasol a városi és a vidéki élet közötti választás időszerű témájában. *A városok elhagyása – kaland és elhívás között* elővigyázatosan kerül a rémisztő hangnemet, és megpróbálja elejét venni a szélsőséges magatartásoknak. A szilárd teológusi és történelmi beállítottság, a párbeszéd-stílus és a lelki-missziós hozzáállás olyan diskurzussá fonódik össze, amelynek célja végeredményben az olvasó életét összekapcsolni Isten szüntelenül jótevő akaratával.”

Teodor Huțanu, a Curierul Adventist főszerkesztője

„A könyv kiegyensúlyozott látásmódot mutat be a szóban forgó kérdéskörrel kapcsolatban, és teszi ezt barátságos, hozzáférhető módon, miközben jelentőségteljes statisztikákat mutat be. A kérdés elméleti területéről a szerzőnek sikerült a gyakorlat területére lépnie. Olyan kérdésekre ad választ, amelyekkel minden családnak vagy személynek számolnia kellene, aki szeretné elhagyni a városokat: »Hogyan és mikor hozzuk meg ezt a döntést? Melyek a költözés feltételei? Kivel kellene tanácsoznunk?» Érett, tárgyilagos, a család sajátosságait és a döntés összes behatásait figyelembe vevő elemzés nélkül a városok elhagyásának döntése később keserűséget okozhat.

Georgel Pirlitu, a Romániai Adventista Unió titkára

IDŐVÁLSÁGBAN VAGY VÁLSÁG IDEJÉN

Úgy tűnik, utolsó pillanatait éli a világunk. Általában akkor tudatosul bennünk az idő értéke, amikor rájövünk, hogy nem maradt belőle túl sok, és amúgy sem tudjuk, mit kezdjünk vele.

Gyakran időkorlátba ütközünk, ami hatalmas stresszforrást jelenthet. A jövőnket meghatározó fontos vizsga közeledése, egy projekt leadásának határideje, aminek komoly anyagi következményei is lehetnek, eszünkbe jut-tatja, hogy kevés az időnk, ezért hosszabbításért folyamodunk. És Isten az Ő végtelen jóságában felkínálja számunkra ezeket a hosszabbításokat. Péter apostol azonban figyelmeztet, hogy az idő késleltetése vagy meghosszabbí-tása lényegében a normalitás állapota, ami nem is hosszabbítás, hanem ter-mészetes dolog. „Tudván először azt, hogy az utolsó időben csúfolkodók tá-madnak, akik saját kívánságaik szerint járnak, és ezt mondják: Hol van az ő eljövételének ígérete? Mert amióta az atyák elhunytak, minden azonképpen marad a teremtés kezdetétől fogva” (2Pt 3:3-4).

Amikor Ezékiás királyban tudatosul a halál közelsége, további időt kér az Úrtól. Kérése a múltban gyökerezik, a hittel elért megvalósításokban, ez-úton fejezve ki az Úr iránti értékelését, viszont egyetlen jövővel kapcsola-tos tervet sem mutat be. Ennek ellenére még kap tizenöt évet. Felfoghatat-lan dolgok következnek: a babiloni diplomaták látogatásakor meg sem említi az Úr irgalommal teljes, csodás közbelépését! Pedig aranyalkalma lehetett volna igazolni, hogy tényleg szüksége volt a kegyelemből kapott időre. Ezzel szemben földi gazdagságot mutat az előkelő vendégeknek, akik tágra nyitott, kapzsi szemekkel bámulták a javakat. Csak idő kérdése volt, hogy mikor ke-rül mindez idegenek kezébe. Mindazt, amit addigi életében felhalmozott és megőrzött, a kegyelemből kapott idő alatt elveszítette.

Figyeljünk meg egy másik esetet, amely bemutatja, hogy milyen módon értékesíthető a meghosszabbított idő. Dán 2. fejezetében le van írva a ba-bilóniai király, Nabukodonozor által okozott politikai válság. Amikor a ki-rály megzavarodik, az egész birodalom esztét veszti. Legalább még egy esetről tudunk, amikor egy király elmezavarban szenvedett, és vele együtt megza-varodott egész Jeruzsálem. Nabukodonozor alváshiánya furcsa álmot ered-ményezett, amelyre nem talált magyarázatot. A kialakuló válság veszélybe sodorta a birodalmat és az egész világot, beleértve a zsidó népet, sőt még a hűséges maradékot is, amely közé Dániel és a barátai is tartoztak.

Szintén itt láthatjuk, hogy miként alakul ki egy válság. Egy zavart elme káoszt, majd pusztulást okoz. A fővárost egy halálos ítéletről szóló rendelke-zés rémíti meg. Fejek hullnak, és lökeshullámként terjed a rémület. A hírek Dánielt is elérik. Életét napokban számlálja. A fényes jövőt ígérő kilátásokkal rendelkező ifjú hirtelen szembetalálja magát a halállal. Az idő rövidre lett szabva, és letelt, ezért Dániel időt kért a királytól. „És beméne Dániel, és kéré a királyt, hogy adjon néki időt, hogy megjelenhesse az értelmet a királynak” (Dán 2:16).

A csillagjósok is időt kértek, de csak még nagyobb haragot kaptak. „Felele a király, és monda: Bizonytal tudom én, hogy csak időt akartok nyerni, mert látjátok, hogy áll az én szavam” (Dán 2:8).

Dániel kérése is elfogadhatatlannak tűnik, mégis kap időt. És az idővel együtt kinyilatkoztatást is, történelmi léptékben mért óriási felfedezést. El-magyarázza az álmot, a király megnyugszik, és a világ megmenekül a puszt-

TARTALOM

3 Vezércikk

Mugurel Asaftei

Időválságban vagy válság idején

5 Lelkiség

Dr. Dan Constantinescu

Jézus Krisztus – az Ótestamentum legfontosabb személyisége (V)

8 Korunk kihívásai

Dr. Daniel Nițulescu

Keresztűzben a házasság

13 Advent történelem

Leonida Ghioaldă

Egy hely története – Labirint 116 (III)

17 Nyugovóra tért

Balla Loránd

In memoriam – Szász Mária

18 Elmélkedés

Dr. Benone Lupu

A csillagfényes éj szimfóniája

20 Lelkiség

Emilian Niculescu

A legláthatóbb, mégis a leginkább „Láthatatlan”

22 Keresztény lélektan

Liviu Văduva

Egészséges elme Isten Igéje által

25 Nyugovóra tért

Pavel Burlacu

In memoriam – Vasile Colțuneac lelkipásztor

26 Elmélkedés

Dr. Ștefan Radu

Jákob átváltozása (II)

28 Teológia

Florin Lăiu

Zöld apokalipszis

31 Gyermekek oldala

Alina Chirileanu

tulástól. Mindez azért, mert Dániel kapott időt, és ezt az időt imával és a kinyilatkoztatás kutatásával töltötte. Micsoda különbséget fedezünk fel Dániel és Ezékiás király között! Mindketten hatással voltak Babilonra, csak éppen ellentétes módon. Pedig Ezékiás jó király volt, aki emlékezetes tapasztalatokat szerzett Istennel, és az emberek szívét a hit felé fordította.

Amikor elfogy az élelmünk, az időnk, vagy elfogynak az élethez szükséges eszközeink, akkor hagyatkozzunk az Úr ígéreteire, amelyek arról biztosítanak, hogy hozzáférhetünk Isten tartalékaihoz. Amikor nincs több idő, kérj Attól, Akié az örökkévalóság!

Dán 6. fejezetében a dolgok rendeződni látszanak, és már semmi sem zavarhatja meg a mindennapokat, rendelet születik, mely kimondja, hogy csupán 30 napja van hátra Dánielnek az életéből. Ez az időszak ez esetben is feltételeesen meghosszabbítható, de Dániel most is Isten idejére hagyatkozik. Számára Isten nélküli időt nem érdemes élni. Ha csupán csak 30 napot élek is, azt egyedül Ővele akarom leélni!

A történetek hatalmas válságot, halált eredményezhetnek, de Dániel ismét időt és kinyilatkoztatást kap. Megfosztják fontos beosztásától, elveszik a hivatali lakását, és az emberi méltóságán aluli mélységbe taszítják, hogy oroszlánok végezzenek vele szörnyű kínok között. Az oroszlánok vermébe való alászállása kiválóan szemlélteti Annak életét, Aki elhagyta az egeket, és lejött a földre, hogy emberré legyen. Ehhez azonban különleges látásmódra van szükség. Az idő nem az orvos kezében van, aki kijelenti, hogy csupán 30 napod van még hátra az életeredből, de még egy olyan világi hatalom kezében sem, aki háborút vagy válságot képes előidézni. Az idő Isten tulajdona, Ő rövidítheti vagy meghosszabbíthatja azt meg.

Hasonló helyzettel találkozunk Dán 9. fejezetében is. Jeremiás könyveit tanulmányozva Dániel rájön, hogy nincs több idő. „Uralkodásának első esztendejében én, Dániel, megfigyeltem a könyvekben az esztendő számát, amelyről az Úr ígéje lőn Jeremiás prófétához, hogy hetven esztendőnek kell eltelni Jeruzsálem omladékain.”

Leteltek a megjövendőlt évek, és az akkor előállt helyzetben súlyos kérdések fogalmazódtak meg Dánielben. A 8. fejezetben található válasz szintén az idővel kapcsolatos: „Meddig tart e látomás a mindennapi áldozat és a pusztító vétek felől? S a szent hely és a sereg meddig tapostatik? És monda nékem: Kétezer és háromszáz esteig és reggelig, azután kiderül a szenthely igazsága” (Dán 8:13-14).

2300 profetikus nap lett meghatározva a kis szarvnak a Szenthelyen való uralkodáára. De ha az idő betelt, akkor mi következik ezután? Imájában Dániel felsorolja a múlt nyomorúságait, és szeretné elkerülni a rabszolgaság állapotának meghosszabbítását. Megérti, hogy az idő az erkölcsi állapot feltételéhez kötött. Ha a 70 év alatt a nép nem tanulta meg a leckét, a válság folytatódik. A mennyei büntetés nem szűnik meg, sőt, még nehezebb lesz.

A válasz villámként érkezett. Hetven kegyelmi hét. A 8. fejezetben a kis szarv időt kap, ahogy a 9. fejezetben a zsidó nép is. Mind a kis szarv, mind a nép a kegyelemből kapott idő végén meg lesz vizsgálva. A 9. fejezetben Dániel az imájában rámutat arra, hogy Jeruzsálem pusztulását a benne lakók okozták, és nem valamilyen félelmetes fenevad kis vagy nagy szarva.

„Hetven hét szabatott a te népedre és szent városodra, hogy vége szakadjon a gonoszságnak és bepecsételtessék a bűn, és hogy eltöröltessék a hamisság és elhozsassék az örök igazság, és bepecsételtessék a látomás és a próféták, és felkenettessék a Szentek szentje” (Dán 9:24).

Sok vita folyt ennek az időszaknak a jelentőségére vonatkozóan. Viszont megjegyzendő, hogy maga a nép kapott időt, elegendő és minőségi időt, valamint kinyilatkoztatást. Dániel minden esetben kapott időt és az idővel együtt kinyilatkoztatásokat, valamint erőt ahhoz, hogy az Úr tervével összhangban élhessen.

Dániel 17 éves kora óta él „hosszabbításban”. Nincs tudomásom senkiről, aki ilyen hűséggel tett volna eleget kötelességeinek, és szolgálatának gyümölcseivel ilyen örömet szerzett az Úrnak. Felfedezései ma is érvényesek, sőt, érvényesebbek, mint bármikor. Minél idősebb lett, annál nagyobb válságokat élt át. Minél nagyobb volt a válság, annál nagyobb győzelmet aratott, annál nagyobb felfedezést tett, és annál erőteljesebben fénylett mint ember, aki „kedves férfiúvá” lett az Úr előtt. Az idő emberek általában átéli a haszontalanság nagy válságát, úgy érzik, létezésükkel csak zavarják a többieket, és mindenkinek a terhére vannak. Dániel azonban az idő múlásával egyre értékesebb lett. Művének nincs időkorlátja.

Természetes módon adódik a kérdés: Mit kell tennem akkor, ha további időt kaptam az Úrtól? Milyen kinyilatkoztatások társulnak a meghosszabbított időmhöz? Ha az Úr még nem jött el, az talán azért van, mert még kaptam időt Tőle. De származik-e mindebből hasznom? Sokan éppen azért vesznek el, mert az Úr „késik”, őket csak tönkreteszi a többletidő, a Dánielhez hasonlókat azonban a hit, a kinyilatkoztatás és a szeretet csúcspontjára röpíti, aminek egy örökkévalóságra van szüksége ahhoz, hogy kibontakozzon.

Nyilvánvaló, hogy a többletidő nem azért adatott, hogy elnéptelenedjenek a gyülekezetek, hogy ne legyen miből fizetni az imaházak és az istentiszteletek rezsiköltségeit. Sem Dániel, sem az akkori hűséges maradék nem maradt láthatatlan kora társadalma számára, így a mai egyház sem fog rejtve maradni. Amilyen fontos az Úr visszajövele, épp annyira fontos az is, hogy miként használjuk fel az Istentől kapott időt és lehetőségeket annak érdekében, hogy megismerjük, dicsőítsük és minden emberrel megismertessük Őt.

Minél sötétebb a láthatár, annál fényesebben ragyog az Úr jelenléte, hogy a föld betelje dicsőségének fényével. „Kelj fel, világosodjál, mert eljött világosságod, és az Úr dicsősége rajtad feltámadt!” (Ézs 60:1). ■

JÉZUS KRISZTUS – AZ ÓTESTAMENTUM LEGFONTOSABB SZEMÉLYISÉGE (V)

A Szentírás egységes volta igazolja, hogy Jézus Krisztus az Ótestamentum legfontosabb személyisége, mivel prédikációi és tanításai során a Megváltó – ahogy az apostoli levelek is – olyan szövegeket és igeszakaszokat vesznek át, amelyek a héber Biblia, a Tanakh szövegének részét képezik.

Ezáltal vált az Ótestamentum az apostoli egyház Szentírásává és teológiai alapjává. Ennek köszönhetően a teljes Újszövetséget olyan ótestamentumi idézetek és utalások szövik át, amelyek Jézus Krisztusban teljessé válnak.¹

Egyébként az „ótestamentum” kifejezés is először az apostolok idejében hangzott el, mintegy utalásként a héber Biblia könyveire: *„De megtompultak az ő elméik. Mert ugyanaz a lepel mind e mai napig ott van az ószövetség olvasásánál felfedetlenül, mivelhogy a Krisztusban tűnik el”* (2Kor 3:14).

Ószövetségi idézetek az evangéliumokban és a levelekben

A kutatók eltérő módon vélekednek a fenti idézetben található „ószövetség” kifejezés jelentését illetően, de mivel Pál olyas valamire utal, amit a zsidók is olvastak, a legvalószínűbb magyarázat az, hogy a kifejezés vagy a Tórára, vagy a teljes héber Bibliára utal.

Tény, hogy az egyik kortárs keresztény szerző² 433 ószövetségi idézetet számolt össze az Újtestamentum-

ban, és a 39 ótestamentumi könyvből 30 szó szerinti, pontos idézet. Az Újtestamentumban 46 szöveg tesz említést 10 ótestamentumi szerzőről; 11 ótestamentumi könyv ihletettségét olyan kijelentések igazolják, melyek szerint a szerző maga Isten vagy a Szentlélek; 21 ótestamentumi igeszakasz van „Szentírás” címkével megemlítve, és 73 igeszakaszban az ótestamentumi kijelentésekhez a „meg van írva” bevezető szöveg társul. Ezt a kifejezősmódot maga a Megváltó is legalább húsz alkalommal használta.

Még ha le is csökkentjük az idézetek számát 312-re, ahogy ezt egy másik szerző javasolja,³ akkor is érvényben marad a megállapítás, miszerint a legtöbb idézet (a szerző szerint 67) a Zsoltárok könyvéből származik.

Ezzel szemben a Máté evangéliuma – amely hozzávetőleg 60 messianisztikus próféciaira való utalást és közel 40 ótestamentumi idézetet tartalmaz – valóságos hídnek tekinthető az Ó- és az Újtestamentum között, mivel mind a zsidókat, mind a zsidó-keresztényeket megszólítja, hangsúlyozva az evangélium és az ószövetségi törvény közötti összefüggést, mivel a törvény az evangéliumokban lett betöltve.

Az evangélisták közül Máté idéz a leggyakrabban az Ótestamentumból, ezáltal könyvét nem csak nyelvezeti szempontok alapján, hanem teológiai céllal is tagolja. Ez abból is észrevehető, hogy kisebb módosításokkal tizenegyszer használ olyan megfogalmazást, amely ótestamentumi szöveget vezet be, s teszi ezt vagy a saját nevében, vagy Jézus szavait idézve: *„Mindez pedig azért lön, hogy beteljesedjék, amit az Úr mondott volt a próféta által”*⁴ (lásd: Mt 1:22; 2:15, 23; 3:3; 4:14-16; 8:17; 12:17-21; 13:14; 21:4-5; 26:56; 27:9-10).

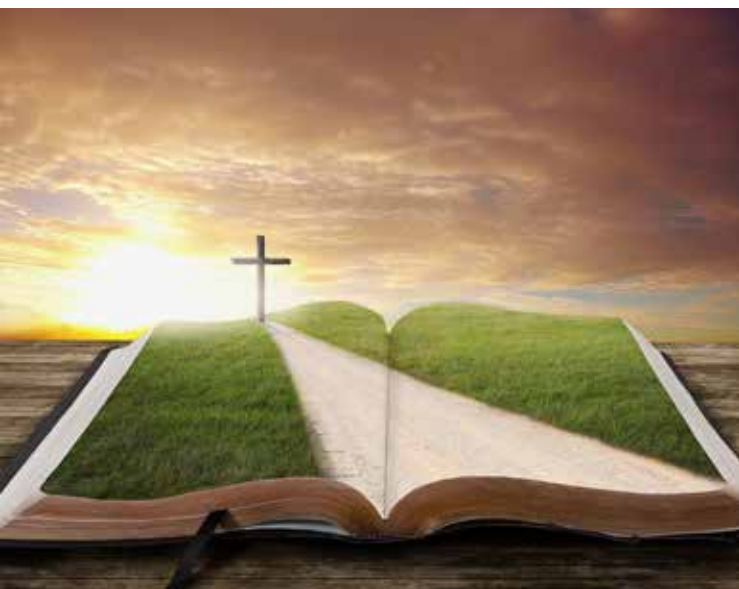
Ezt ótestamentumi jelenetekből vagy teológiai motívumokból ihletődve valósítja meg: vagy szövegeket idéz, vagy ótestamentumi személyekre, helyekre és eseményekre utal, amelyek összekapcsolhatók a Megváltó életével.

Ilyen értelemben, míg a 2:5-6 versekben Jézus születési helyére, Betlehemre utalva idézi Mikeás prófétát

**A SZENTÍRÁS
EGYSÉGE
DAN
CONSTANTINESCU**

**A SZENTÍRÁS EGYSÉGES VOLTA
IGAZOLJA, HOGY JÉZUS KRISZTUS
AZ ÓTESTAMENTUM LEG-
FONTOSABB SZEMÉLYISÉGE.**

(Mik 5:2), a 15. versben már Hóseástól idéz: „Egyiptomból hívtam ki az én fiamat” (Hós 11:1), a 22:44 versben pedig a zsoltár egyik szövegét idézi: „Monda az Úr az én uramnak: Űlj az én jobbomon, amíg ellenségeidet számolylul vetem a te lábaid alá” (Zsolt 110:1).

A 2. fejezetben található csillag motívum azonban még mindig fejtörést okoz a bibliamagyarázók némelyikének, habár a történelmi-messianisztikus magyarázat kapcsolatot teremt a Máté evangéliumában levő csillag és Bálám jövendölése között: „Csillag származik Jákobból, és királyi pálca támad Izráelből” (4Móz 24:17).

**EGY KERESZTÉNY
ÍRÓ KUTATÁSA
SZERINT JÉZUS
SZAVAINAK EGY-
TIZEDE A HÉBER
BIBLIÁBÓL
SZÁRMAZIK.**

A Megváltó gyakran idézett az ótestamentumi iratokból, amit a többi evangélium is megerősít. Különböző, amikor azt mondta a farizeusoknak, hogy rajtuk fogja számon kérni az elkövetett gyilkosságokat „Ábel vérétől fogva mind a Zakariás véréig, ki elveszett az oltár és a templom között” (Lk 11:51), Jézus az első vértanúra, Ábelre utalt, akit a Biblia első könyve említ (1Móz 4:89), illetve Zakariásra, akinek a vértanúsága a héber Biblia utolsó könyvében van leírva (2Krón 24:20-22).

Máskülönbözőben az evangéliumokban 23 ótestamentumi eseménnyel találkozunk, amelyek fontosságát maga Jézus hangsúlyozta (teremtés, özönvíz, Sodoma pusztulása, Jónás munkássága, Dániel próféciai, stb.). Mi több, Jézus maga kínálta fel messianisztikus voltának bizonyítékait, utalva elődjére, aki által a zsidók magukénak tulajdonították az üdvösséget: „Monda nekik Jézus: Bizony, bizony mondom néktek: Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok” (Jn 8:58), vagy utalva az Ótestamentum hármas tagolására: „És monda nekik: Ezek azok a beszédek, melyeket szoltam néktek, mikor még veletek valék, hogy szükség beteljesedni mindazoknak, amik megírtak a Mózes törvényében, a prófétáknál és a zsoltároknál én felőlem” (Lk 24:44).

A kérdés – Hallottátok, hogy megmondatott? –, amelyet Jézus gyakran feltett hallgatóinak, és amely számos alkalommal megismétlődik az evangéliumokban, minden bizonnyal kizárólag az ótestamentumi írásokra utalt. Egy keresztény író kutatása szerint Jézus szavainak egytizede a héber Bibliából származik, és a beszédeit leíró 1800 szövegből 180 vagy közvetlen idézet, vagy utalás az ószövetségi írásokra.⁵

Megemlítjük, hogy milyen körülmények között kapta Nikodémus a pusztai rézkigyó (4Móz) felemeltetésének jelentőségére épülő tanulságot (Jn 3:14-15), és milyen kontextusban kapták a leckét azok a farizeusok, akik valósággal megbotrántak a tanítványok szombat-ünnepelésben tanúsított „szabadelvűsége” miatt (Mk 2:25-26), amellyel kapcsolatosan az élet elvének felsőbbrendűségére utaló ótestamentumi referencia 1Sám 21:6 verse.

Ami Pál apostol leveleit illeti, nehéz pontosan meghatározni, hogy hány alkalommal idéz az Ótestamentumból, viszont a Titushoz és a Filemonhoz írt rövidebb

levelein kívül minden írása gazdagon tartalmaz ehhez hasonló utalásokat.

Akár Mózesre és Izrael pusztai vándorlására (1Kor 10), akár Ábrahámra utal (csak a Galáciabeliekhez írt levélben nyolcszor [!]), üzenetével mindig a Megváltó felé fordul: „E köszikla pedig Krisztus volt; a törvény Krisztusra vezérő mesterünké lett”. Az ótestamentumi utalásokban bővelkedő legkifinomultabb Krisztus-központú érvet a Zsidókhoz írt levélben találjuk, amit a felemeltetése után főpapi szolgálatot végző Jézus tesz a menyeyi szentélyben. „Mert nem oly főpapunk van, aki nem tudna megindulni gyarlóságainkon, hanem aki megkíséretett mindenekben, hozzánk hasonlóan, kivéve a bűnt” (Zsid 4:15).

Az apostol általában könnyedén kezeli az ótestamentumi forrásokat, legyen szó akár a Septuagintáról, akár saját fordításairól, más esetben pedig már azzal is megelégszik, hogy szabadon idéz a szövegekből. A Zsidókhoz írt levélben viszont az ótestamentumi idézeteket minden esetben szóról szóra a Septuagintából veszi át. Mi több, bizonyos fejezetekben az idézetekhez csatolja az *Így szól* kijelentést, ami határozott utalás Isten Fiára, hiszen a Szentírásban található levelek szerzője maga a menyeyi Ige.⁶

Csak érintőlegesen említjük meg a Hab 2:4 verséből átvett, a hit üdvözítő szerepére vonatkozó nagyszámú utalást, miközben nem mulasztjuk el megemlíteni a Tóra fejezeteiben található törvény felsőbbrendűségét, amire úgy tekint Pál, mint ami „Krisztusra vezérő mesterünké lett, hogy hitből igazuljunk meg” (Gal 3:24). Tesszük mindezt azért, mert érzékeltetni szeretnénk az erkölcsi törvény (2Móz 20) és az erkölcsi törvényre utaló – a legtöbb esetben Páltól származó – újtestamentumi fogalmak közötti jelentőségteljes párhuzamot.⁷

1. Ne legyenek idegen isteneid Énelöttem! – „Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!” (Mt 4:10).
2. Ne csinálj magadnak faragott képet! – „Fiacskáim, oltalmazzatok meg magatokat a bálványoktól!” (1Jn 5:21).
3. Az Úrnak nevét hiába fel ne vedd! – „Hogy Isten neve és a tudomány ne káromoltassék!” (1Tim 6:1).
4. Megemlékezzél a szombatnapról! – „Mert aki bement az ő nyugodalmába, az maga is megnyugodott cselekedeteitől, amiképpen Isten is a magáéitól, igyekezzünk tehát bemenni abba a nyugodalomba, hogy valaki a hitetlenségnek ugyanazon példájába ne essék” (Zsid 4:10-11).
5. Tiszteld atyádat és anyádat! – „Tiszteld atyádat és anyádat!” (Mt 19:19).
6. Ne ölj! – „Ne ölj!” (Róm 13:9).
7. Ne paráználkodj! – „Ne paráználkodjál!” (Mt 19:18).
8. Ne lopj! – „Aki oroz vala, többé ne orozzon!” (Ef 4:28).
9. Ne tégy hamis tanúbizonyságot a felebarátod ellen! – „Hamis tanúbizonyságot ne szólj!” (Róm 13:9).

10. Ne kívánd... – „A kívánságról sem tudtam volna, ha a törvény nem mondaná: Ne kívánjad!” (Róm 7:7).

A maga során Péter apostolnak a meggyőződése is a héber Szentírásban, mai megnevezéssel az Ótestamentumban horgonyoztak. Neki köszönhetjük a Biblia mennyi ihletettségére utaló egyik leghatározottabb bizonyoságtévét. „Tudván először azt, hogy az írásban egy prófétai szó sem támad saját magyarázatból. Mert sohasem ember akaratából származott a prófétai szó; hanem a Szentlélektől indítva szólottak az Istennek szent emberei” (2Pt 1:20-21).

Első beszédét, amelyet az Iskáriótes Júdás helyébe került új apostol megválasztásakor tartotta, a néhai tanítvány végzetes sorsának a bemutatásával kezdi, amely esemény az ótestamentumi prófécia teljesebbé volt: „Legyen az ő palotájuk pusztá, és az ő hajlékukban ne legyen lakos” (Zsolt 69:26); „Életének napjai kevesek legyenek, és a hivatalát más foglalja el” (Zsolt 109:8).

A Szentlélek kitöltését úgy mutatja be, mint évszázadokkal korábban elhangzott jövendölés végkifejletét (Jóel 3:1-5), majd összekapcsolja a Jézus személyében eljött Messiással, ami megfelel Zsolt 16:8 prófécijának. Az Ótestamentum Krisztus-központúságának másik fontos bizonyítására akkor került sor, amikor a születésétől fogva szanta ember meggyógyításakor Péter a Jézus Krisztus nevére hivatkozik, Akiről így írt Mózes: „Prófétát támaszt néked az Úr, a te Istened te köztüled, a te atyádfiai közül, olyat, mint én: azt hallgassátok!” (5Móz 18:15, 18).

Amikor Jánossal együtt a Szanhedrin elé idézték a prédikálások és a gyógyítások miatt, Péter a zsidók számára jól ismert Szegletkő (Zsolt 118:22; Ézs 28:16) kifejezéssel kimondottan csak Krisztusra mutatott, majd miután az angyal csodás módon kiszabadította őt a börtönből, magatartására érvként Dániel könyvének egyik idézetét hozta fel (lásd: Dán 3:18).

Leveleiben a szentségre hívás (1Pt 1:16) szintén ótestamentumi, mennyi szentséggel kapcsolatos utalásokra támaszkodik (3Móz 11:44; 19:2; 20:7), és hasonló módszert alkalmaz, amikor a világ mulandóságát szembehelezi az isteni Szó örökkévaló voltával (1Pt 1:24-25 verseit összeveti Zsolt 103:15; Ézs 40:6; 51:12 verseivel).

A Krisztus-központú látásmód nem hiányozhat az elbukott angyalokra, Noéra, Sodoma és Gomora városa-

ira, Lótra, Bálámra, valamint ez utóbbiak leszármazottaira vonatkozó utalásokból sem (2Pt 2:4-16), akiknek a sorsa mindenkori az Úr, a mi Urunk Jézus Krisztus kezében volt. Jakab apostol is azon újtestamentumi írók közé tartozik, akik a héber Bibliából ihletődtek. Vagy azt gondoljátok, hogy az Írás hiába mondja; Ezért mondja – ezek a megfogalmazási formák vezetnek be az Ábrahámra, Jóbba vagy az Úr Lelkére vonatkozó ótestamentumi szövegeket.

Nem hiányoznak az Izrael nemzetségeire, Salamon isteni eredetű bölcsességére, az emberi élet mulandóságára, az engedelmesség, az önuralom és a megtisztulás szükségességére, valamint az Igének megtartói (Jak 1:22) státusz igazolására vonatkozó utalások sem. Szintén ótestamentumi példákra építi föl a gyakorlati kereszténység tanát, amit a következőképpen foglal össze: „Tiszta és szeplő nélkül való istentisztelet az Isten és az Atya előtt” (27. v.).

Még Júdás kis terjedelmű levelében is bőven találni ótestamentumi idézeteket, utalásokat – az Egyiptomból való szabadulás, Sodoma és Gomora, Mihály arkangyal, mikor az ördöggel vitatkozván Mózes teste felett vetélkedett, Kain, Bálám, Kóré, Énoh –, amelyek hangsúlyozzák, hogy szükséges várunk a mi Urunk Jézus Krisztusnak irgalmasságát az örök életre.

Elmélkedésem végéhez értem, amellyel minél több szövegbeli bizonyítékot szerettem volna felsorolni arra vonatkozóan, hogy Jézus Krisztus az Ótestamentum legfontosabb személyisége. Tudom, hogy távolról sem sikerült kimerítenem teljes egészében ezt a tág kérdéskört, ezért érvelésemet Pál apostol két bizonyoságtévével zárom: „Jézus Krisztus tegnap és ma és örökké ugyanaz!” (Zsid 13:8); „És Ő előbb volt mindennél, és minden Ő benne áll fenn” (Kol 1:17). ■

Dr. Dan Constantinescu, teológus, a gazdaságtudomány doktora

1. B. Fărăgău: *Zaharia*, 312. o., <https://www.scriptorum.ro/librarie/zaharia.html>
2. L. Mihailescu: *Istoria canonului Vechiului Testament*, <https://cercetatiscripturile.intercer.net/>
3. G. L. Archer és G. Chirichigno: *Old Testament Quotations in the New Testament*, Moody Press, 1983.
4. D. Părcălabu: *Principii hermeneutice în Evanghelia după Matei*, <https://didactica.genesis.ro/>
5. Lori Balogh: *Mântuirea vine de la iudei*, <https://www.loribalogh.ro/2017/03/mantuirea-vine-de-la-iudei/>
6. D. Guthrie: *Comentariile Tyndale*, 15. köt., Evrei, 75–76. o.
7. G. Atanasiu: *Decalogul în Noul și Vechiul Testament*, <https://georgeatanasiu.blogspot.com/>

KERESZTTÜZBEN A HÁZASSÁG¹

Az utóbbi időben az ellenség által leggyakrabban támadott két végvárunk a család és a szombat. Mivel minden csatának vannak sebesültjei, el kell látnunk a keletkezett sebeket.

Meghívjuk, vizsgáljuk meg együtt a nők státuszával kapcsolatos történelmi és kronológiai kérdéskört. Látni fogjuk, ahogy a történelem végigvezet a nők státusza alakulásának különböző – emelkedő és hanyatló – szakaszain. Összehasonlításképpen bemutatjuk a Korán és az iszlám álláspontját is. A párhuzamokat nem példaként említjük meg, hanem mindössze arra szeretnénk rávilágítani, hogy az idők során hogyan követte egyik szélsőség a másikat. A bibliai bölcsesség egyúttal azt az egyensúlyt is jelenti, amire hajdanán a rómaiak a szállóigévé vált „aurea mediocritas” („arany középút”) kifejezéssel utaltak.

Ki kezdeményezte régen a válást?

Az ótestamentumi időkben csak a férfiaknak volt joguk elválni: „Ha valaki asszonyt vesz magához, és feleségévé teszi azt, és ha azután nem találja azt kedvére valónak, mivelhogy valami illetlenséget talál benne, és ír neki való levelet, és kezébe adja azt annak, és elküldi őt házától.” Az *Adventista Bibliakommentár* magyarázattal szolgál a „valami illetlenséget” kifejezésre: „Itt nem házasságtörésről lehetett szó, mivel azt halállal kellett büntetni, hanem olyan magatartásról, amelyet a férj egyszerűen helytelennek tartott. A zsidók ebből azt értették meg, hogy a férfi bármilyen okból elválhat. Krisztus azonban elmagyarázta, hogy a válás a szívük keménysége miatt lett megengedve. »Monda nekik: Mózes a ti szívetek keménysége miatt engedte volt meg néktek, hogy feleségeiteket elbocsássátok; de kezdettől fogva nem így volt« (Mt 19:8).”

A muzulmán világban, ha a férfi el akar válni a feleségtől, háromszor kell kijelentenie: „Elválok tőled!” (arabul *talaq*, Korán 2:230). Noha a muzulmán nő számára a válás kifejezetten nehéz időszak, mégis ekkor kapja meg azt a pénzösszeget, amit a házasságkötési szerződés során letétbe helyeztek a szülei vagy egy arra hivatalosan kijelölt személy. Ez a „védőháló” váláskor vagy a férje halálakor kerül a nő birtokába. Felettébb előnyös előírás ez a nehéz helyzetbe került nők esetében.

Figyeljük meg a tíz szűz példázatát: „Késvén pedig a vőlegény” (Mt 25:5). A keleti kultúrában nem a menyasszony, hanem a vőlegény volt a „főszereplő”, tehát rá kellett várni. Vajon miért késett ilyen sokat, miért halogatta az érkezését, néha még éjfél utánig is? A Mt 25. fejezetében leírt példázatban a Vőlegény látszólagos késlekedését azokkal az anyagi vonatkozású intenzív tárgyalásokkal magyarázzák, amelyeket a menyasszony szüleivel kellett folytatnia. A lány hozománya bizonyos mérték-

ben kapcsolatuk komolyságát szavatolta. Talán nem tévednénk, ha átvennénk a történelemből néhány szokást. A vőlegény – újabban a menyasszony is – egy foglalóval szavatolhatja, hogy komolyan veszi a házasságot.

A család jog szerinti örökösei

Két kivételtől eltekintve, az ótestamentumban a férfi volt a család jog szerinti örököse. Az elsőszülöttnak ketős rész járt (1Móz 25). Habár női személynek nem volt öröklési joga, Czólofhád leányai isteni jóváhagyással precedenst teremtve szereztek örökséget (4Móz 27:1-11). Jób leányai a fiútestvéreikkel együtt kapták meg az örökség egy részét: „És nem találtnak vala olyan szép leányok, mint a Jób leányai, abban az egész tartományban, és az ő atyjuk örökséget is ada nekik az ő fiútestvéreik között” (Jób 42:15). A Korán szerint a leánygyermek a fiútestvér örökségének a felét kaphatja meg (Korán 4:11).

A nők szerepe az imádatban

Számos muzulmán országban a nők nem imádkozhatnak a mecsetben, csak odahaza. Az édesanya a lányaival együtt imádkozik otthon, miközben az apa a serdülőkorú fiaival együtt a mecsetbe megy fohászkodni. A lányok alsóbbrendűségi és függőségi viszonyban élnek. Ahol a nőknek meg van engedve, hogy részt vegyenek az imádkozáson, ott szeparált helyet különítenek el számukra. Vannak muzulmán országok, ahol a nő csak valamelyik családtagjának az elhunytakor mehet be a templomba. A nyugati világban a muzulmán nők gyakrabban vehetnek részt imádati szertartásokon.

A pusztai szentsátor, valamint az első templom idején a nőknek nem volt szabad bemenniük a templomba. A második templommal² kezdődően már meg lett engedve, hogy jelen legyenek egy számukra elkülönített helyen – az asszonyok pitvarában (héberül: מִישַׁן חֵרֶץ). Ebben az időszakban épült pitvar a pogányok számára is (héberül: גּוֹיִם – *goim*; „idegenek”, „nem zsidók”, „pogányok”). A nők a zsinagógákban is csak egy elkülönített helyen foglalhattak helyet. Ezt a területet a „mehitza” („lepel”, „függöny”) választotta el a zsinagóga többi részétől. A nőknek fenntartott részt elválaszthatta ugyanakkor fából készült szerkezet, téglából vagy akár fémből kovácsolt fal is. Ezt az elkülönítést – akár a zsinagógában, akár a mecsetben – azzal indokolták, hogy biztosítani kell a helyes magatartást, meg kell előzni a helytelen lelkületet és az érzéki gondolatokat az imádat ideje alatt.

A Hadith szerint a muzulmán ember imáját hatástalanítja egy asszony, egy kutya vagy egy szamár jelenléte.³ Az iszlám hagyomány sajnálatos módon a vallási tisztátalanság tekintetében a nőket az állatok közé sorolja, ami az idők során számos sértő összehasonlításra adott alkalmat. A nőket a menstruáció – amit a férfiak nem képesek kontrollálni – miatt a szamárhoz vagy a kutyához hasonlítják. Noha a Hadith kijelenti, hogy „a paradicsom az anyák lába előtt hever”, és hogy „a legszebb dolog a világon az erényes édesanya”, ugyanaz a Hadith azt állítja, hogy a pokol asszonyokkal van tele: „Megmutatták nekem a Pokol Tüzét, ahol a lakosok java része (férfi iránti) háládatlan nőkben állt”.⁴ Bár a pokol tele lesz nővel, a férfiak mégis 72 „huri” társaságában fognak élni a paradicsomban. Ezek a „nagy szemű hurik” lényegében „gyönyörű és erényes” szüzek, akiket a „jobb kezű” férfiak kapnak jutalmul, miközben a „bal kéz emberei” – a bűnösök – forró vízbe vettetnek (Korán 52:20; 56:12-39; 55:70, 72).

A legismertebb farizeusi imádság máig fennmaradt: „Magasztallak, ó, mindenséget alkotó Isten, hogy nem teremtetél engem sem pogánynak, sem rabszolgának, sem együgyűnek, sem asszonynak.”⁵

Amikor az asszony a férfi felével volt egyenlő

Mózes első könyve emlékeztet rá, hogy Isten mind a férfit, mind az asszonyt az Ő képére és hasonlatosságára teremtette (1Móz 1:27). A Koránban a nő státusza látszólagosan a férfival egyenlő, viszont létezik az úgynevezett „primus inter pares” – „az egyenlők között első” – kifejezés, vagy ahogy George Orwell is megfogalmazta az „Állatfarm” című művében: „Minden állat egyenlő, de egyesek egyenlőbbek a többinél”. Tehát, a Korán szerint „az asszonyokat ugyanaz illeti meg [férjük részéről], mint amivel ők tartoznak [férjüknek] illő módon. Ám a férfiak a nőknél egy fokkal feljebb állnak” (Korán 2:228).

Társadalmi-gazdasági szempontból a női nemet képviselő személy értéke az életkora függvényében 3 és 30 siklus közötti összegen volt meghatározva, ami nagy-

jából egy férfi értékének a felét jelentette (4Móz 27:1-8). A Korán előírása alapján egy meggyilkolt nő családjának fele akkora kártérítést kellett kifizetni, mintha kenyérekreső férfit öltek volna meg. Ezzel szemben az Ótestamentumban akár nő, akár férfi ölt meg előre megfontolt szándékkal valakit, két vagy három szemtanú alapján halállal kellett lakolnia (5Móz 17:6).

A muzulmán igazságszolgáltatásban az asszony tanúskodása a férfi tanúságtételének csupán a felével ért fel (Korán 2:282). A nők tevékenységi területe is csak a családra korlátozódott, így gyakorlatilag teljesen vissza kellett vonulniuk a nyilvános vagy a vallásos életből.

A Pentateukhosz csak kevés alkalommal említi az asszonyokat, leggyakrabban az „Izrael fiai” megnevezéssel találkozunk. „És elindulának Izrael fiai Rameszeszből Szukhóthba, mintegy hatszáz ezren gyalog, csupán férfiak a gyermekeken kívül” (2Móz 12:37). A bibliai nemzetségi táblázatokban a férfiak „nemzenek” gyermekeket (1Móz 5; 10; 11; 1Krón 1-8; Mt 1). A nő társadalmi helyét a férfival való viszonya határozta meg: „Gyerekkorában a lány az apjától függ, ifjúkorában a férjétől, és ha meghal a férje, akkor a fiúgyermekaitől, ha pedig nincsenek fiai, akkor a férje közeli rokonaitól, mert a nőnek sosem szabad saját elgondolása alapján élnie”.⁶ Mindezek mellett a nő értéke csak nőtt, ha fiai születtek. Nagyon sok héber asszony álmódott arról, hogy egy napon majd ő ad életet a Messiásnak. A bibliai szöveg beszámol Sára, Rebeka és Rákhel meddőségéről. Azok a leírások, amelyek bemutatják a gyermekeket szülő és a meddő asszonyok közötti rivalizálást, igazolják, hogy milyen előnyös státusszal rendelkezett egyik kategória a másikkal szemben. Az egyedülálló nő a héber társadalomban nem volt tiszteletreméltó helyzetben. Az özvegyasszonyok a hátrányos helyzetűek közé soroltattak: „árvák, özvegyek, jövevények” (5Móz 10:18; 24:17, 19-21; 26:12-13).

A muzulmán asszonyok azért vágnak fiúgyermekre, mert úgy érzik, hogy attól kezdve őket is értékelni fogják. A legnagyobb tisztelet azokat az édesanyákat és nagymamákat övezi, akiknek fiaik vannak.

A gyermekágyas tisztátalanságra vonatkozó rendelkezés 4Móz 12:1-8 verseiben is látszólag ezt a „forgatókönyvet” igazolja. A fiúgyermeket szülő héber asszony 40 nap után mehetett a templomba, ez a várakozási időszak azonban 80 napra nőtt, ha lánynak adott életet. Miért volt szükség erre a kétszeresen hosszú időszakra? A zsidók számára a Talmud szolgáltatja az egyik legismertebb magyarázatot: „Mivel egy fiú születésekor mindenki boldog,

**MEGTÁMADOTT
ERŐDITMENY
DANIEL
NIȚULESCU**

**NAPJAINKBAN A CSALÁD
AZ EGYIK LEGTÁMADOTTABB
INTÉZMÉNYE
TÁRSADALMUNKNAK.
NEM HAGYHATJUK
FIGYELMEN KÍVÜL
A KÖVETKEZMÉNYEKET.**

az anyának csupán egy hétre van szüksége a felépüléshez. Ha viszont leánygyermek születik, mindenki elszomorodik. Ezért van két hétre szüksége az anyának, hogy felépüljön a bánatából.⁷⁷ Minden héber asszony fiúgyermekre vágyott, hogy ne érzelmi gyásznak kelljen bekövetkeznie a szülés után. Nem beszélve arról, hogy a születendő fiú lehetett akár a várva várt Messiás is.

A gyermekágyas tisztátalanság egy másik „biológiai” magyarázatát Moses Nahmanides (1194–1270) fogalmazza meg: „A nő méhe rövidebb idő alatt tisztul meg a vértől és a különböző szennytől fiú születése esetén. Leánygyermek születésekor állítólag az anyaméh hidegebb, nedvesebb, és bőségebben vérzik.”⁷⁸ Mivel az akkori időkben a tudomány távolról sem gyakorlati megtapasztalásokra épült, ezek a fiziológiai magyarázatok megkérdőjelezhetők. A modern tudomány látszólag kétségbe vonja a 4Móz 12. fejezete által előírt kétszeresen hosszú időszakot leánygyermek születése esetén. Viszont a szövödmények sokkal gyakoribbak, ha a születendő gyermek fiú.⁷⁹ Mindenesetre úgy tűnik, hogy a gyermekágyas időszakot Isten azért rendelte el, hogy az anya felépülhessen és elkerülje a szülés utáni depressziót.

Az egyiptomi kultúra a nemek közötti egyenlőséget részesítette előnyben. Babilonban a nő akár üzleti vállalkozásba is foghatott.¹⁰ A görög kultúrában az asszony a „Zeusz által fundált leggonoszabb csapás volt, egy szükséges rossz a férfiak életében”.¹¹ A római nők hagyományos módon semmilyen joggal nem rendelkeztek, az apjuk birtokából egyszerűen átkerültek a férjük birtokába. A Köztársaság korában a női státusz sokat változott, a szebbik nemhez tartozók bizonyos fokú függetlenséget és oktatáshoz való jogot szereztek maguknak. Más ókori kultúrákhoz hasonlóan a nők nem várhattak el hűséget a férjük részéről, főleg, ha a férfi sokáig volt távol az otthonától.¹²

A Szentírásban megfigyelhető, hogy a válással kapcsolatos utalások 99%-ában egyedül a férj hagyhatja el a feleségét hűtlenség okán. Az Újtestamentum viszont olyan kulturális nyitásra világít rá Mk 10:11-12 verseiben, amilyenre korábban nem volt példa: „Aki elbocsátja feleségét és mást vesz el, házasságtörést követ el az ellen. Ha pedig a feleség hagyja el a férjét és mással kel egybe, házasságtörést követ el.” Üdvösség szempontjából a fenti szöveg többet jelent a nemek közötti egyenlőség-nél: „Nincs zsidó, sem görög; nincs szolga, sem szabad; nincs férfi, sem nő; mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban” (Gal 3:28).

A fizikai bántalmazás kérdése

A Korán támogatja a nők elleni tettelegességet: „Akitől féltetek, hogy fellázadnak, intsetek meg őket, kergessétek el őket a nyugvóhelyekről, és intsetek meg őket! Ha engedelmessékednek néktek, hát ne keressétek ellenük az utat (sorsot)!” (Korán 4:34). A muzulmán hittudósok visszautasítják a Koránnal szembeni kritikákat, és az 1896-os jogi előírásokra hivatkoznak: „A férj törvényes

joga uralkodni a felesége fölött, akit enyhébb testi fenytésben részesíthet, hogy a kötelességeire emlékeztesse őt, de mindezt ne tegye erőszakosan vagy kegyetlen módon!”

Noha a Szentírást évezredekkel korábban írták, mégsem találunk benne egyetlen bátorítást sem a családon (házasságon) belüli erőszak alkalmazására vonatkozóan. Ellenkezőleg, Pál arra buzdítja a férfiakat, hogy úgy szeressék a feleségüket, ahogy Krisztus szereti az egyházat: „Ti férfiak, szeressétek a ti feleségeket, miképpen a Krisztus is szerette az egyházat, és Önmagát adta azért” (Ef 5:24). „A férfiak hasonlóképpen, együtt lakjanak értelmes módon feleségükkel, az asszonyi nemnek mint gyöngébb edénynek tisztességet tévén, mint akik örökös társaik az élet kegyelmében” (1Pt 3:7).

A Biblia tanácsa a családon belüli bántalmazás esetén

Habár az Úr gyűlöli az „elbocsátást” (Mal 2:16), mégis mit lehet tenni házasságon belüli bántalmazás vagy súlyos visszaélés esetén? Az Adventista Egyház Kézikönyve nagyon kiegyensúlyozott álláspontot képvisel: „Elismerjük, hogy időnként a házassági kapcsolatok oly mértékben megromlanak, hogy mind a férj, mind a feleség számára jobb, ha külön élnek. »Azoknak pedig, akik házasságban vannak, hagyom nem én, hanem az Úr, hogy az asszony férjétől el ne váljék. Hogyha pedig elválik is, maradjon házasság nélkül, vagy béküljön meg férjével; és a férj se bocsássa el a feleségét« (1Kor 7:10-11). Ilyen esetekben a gyermekekről való gondoskodás, a javak kezelése vagy esetleg az egyik házaspár személyes védelme szükségessé teheti a házastársi státusz megváltoztatását. Ilyen esetekben megengedhető az a forma, amelyet bizonyos országokban törvényes különélésnek ismernek. Néhány helyen a polgári joggyakorlat szerint ez a különélés csak törvényes válás útján valósulhat meg. Ám az olyan különélés vagy válás, amelynek a hátterében olyan okok állnak, mint például fizikai erőszak, és amelyben nem »a házassági fogadalom megszegéséről« van szó, egyik félnek sem biztosít bibliai jogot az újraházasodáshoz, hacsak ezalatt a másik fél újra nem házasodik, házasságtörést, illetve parázñaságot követ el, vagy meghal.”¹³

Válási okok. Újabb ki kezdeményezi a válást?

Az idő immár sokadjára bebizonyította, hogy a férfi-nő kapcsolat egyik szélsőségből a másikba sodródik, aminek Sátán kifejezetten örül.

Napjainkban egyre több nő kezdeményez válást. Szakemberek szerint Romániában a válással kapcsolatos döntést főleg a nők hozzák meg. Vajon elérkezett a történelmi bosszú pillanata, a régóta várt „nyitás”, vagy egyszerűen csak szeszélyesebbek lettek a nők? A kérdésre nem könnyű válaszolni. „Románia hagyománytisztelő ország, ami azt jelenti, hogy nálunk a válások aránya 30% körül mozog. Ez az arány Amerikában 50%, Belgiumban pedig 70%, ellenben hazánkban nagyon rövid ideig tart egy házasság, vagyis az emberek megházasod-

nak, de hamar el is válnak” – nyilatkozta a Válás Utáni Felépülés elnevezésű program alapítója.¹⁴

A hűtlenségen kívül a leggyakrabban emlegetett válókok a következők: érzelmi beteljesülés hiánya, szeretethiány, érzelmi vagy fizikai bántalmazás, kommunikációs problémák, kulturális és vallási különbségek, függőségek – tiltott szerek, alkohol, szerencsejátékok –, anyagi vonatkozású nézeteltérések, stb. Az egyik lelkipásztor tréfás kérdést intézett a hallgatóságához: „Tudjátok, mikor kap szívrohamot a férj? Amikor a felesége kiüresíti a bankszámláit.”

Ha a válásnak nincsenek komoly okai, mégis miért hozzák meg sokan ezt a döntést? A nők anyagi vagy érzelmi függetlensége, amire az évek során szert tettek, mintegy előkészíti a válás és a második házasság felé vezető utat – állítja Mark Banschick pszichiáter.¹⁵ Az Országos Statisztikai Hivatal adataiból kiderül, hogy a bukaresti nők hajlamosak leginkább a válásra, mivel képesek magukat és a gyermekeiket eltartani. A felsőfokú végzettséggel rendelkező nők válnak el a leghamarabb.¹⁶

A válások magas számának más okai is lehetnek: világjárvány, változókori válságok, érzelmi érettség hiánya, az utóbbi időben egyre inkább megmutatkozó feminista tendenciák, stb. A feminista mozgalom egyik emblemikus jelképe a „Krisztus-nő a kereszten” bronzszo-

bor.¹⁷ Tényleg erre az aberrációra, egyik szélsőségből a másikba sodródásra van szükség ahhoz, hogy visszaszerezzük az egyensúlyt? Jobb időket csak a megtérés hozhat.

Ha egy nő elhatározza, hogy a válás útjára lép, számolnia kell az erkölcsi felelősséggel is, amivel Istennek tartozik. A nők azonban rendelkeznek néhány „védőháloval”, amivel a férfiak nem. Megjegyzendő, hogy egy nőnek általában több barátnője van, mint egy férfinak barátja. Továbbá a nők tudják, hogy nagyobb eséllyel ítélik nekik a gyermekek elhelyezését. És többnyire van, akinek a vállán kisírhathatják magukat. Ezek az okok mind hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a nők nagyobb hajlandóságot mutatsanak az elválásra.

Sikeresebb lesz-e a második vagy a harmadik házasság?

Van rá esély, hogy sikeres lesz a második vagy a harmadik házasság? A kutatások cáfolják ezt. Az Egyesült Államokban a házasságok közel fele válással végződik, és a kudarc kockázata csak nő minden új házasság esetén: az első házasságok 41%-a, a második házasságok 60%-a, és a harmadik házasságok 73%-a végződik válással.¹⁸

De hogy néz ki az a család, amelyet nem veszélyeztet a válás? Nem éltek át válást sem ők, sem a szüleik, közel állnak egymáshoz életkorban, a képzés szintjén, a vallás és az életmód terén, nem élnek a nagyvárosok individualista környezetében (!), továbbá nagyfokú toleranciával, bizalommal, őszinteséggel és konfliktusmegoldó képességgel rendelkeznek.

A gyakorló keresztények soraiban sokkal alacsonyabb a válások aránya, mint a nem gyakorló keresztények vagy a hitetlenek körében. Az Istenbe vetett hit és a gyülekezet látogatása különbséget tehet a válás és a hosszú házasság között. A magukat kereszténynek vallók, ám a gyakorlatban a hitüket meg nem élők 60%-a elvált vagy válófélben van. Ezzel szemben a gyakorló keresztények körében a válások aránya csupán 38%-os. A gyülekezetet hetente látogató, „aktív, konzervatív protestánsok” esetében 35%-kal alacsonyabb a válás kockázata azokhoz képest, akik semmilyen felekezethez nem tartoznak. Hasonlóképpen, az amerikai gyakorló zsidók 97%-kal alacsonyabb arányban válnak el, mint a semmilyen felekezethez sem tartozó honfitársaik. Ugyanez a helyzet a katolikusok körében is: a gyakorló hívők 31%-kal ritkábban válnak el, mint azok, akik saját bevallásuk szerint nem élnek vallásos életet.¹⁹

Az élet lekörözi a játékfilmet és a Facebook-ot

Ted Huston pszichológus már a 80-as években bebizonyította, hogy a túlzott romantikus vonzalom nem igazán jó iránymutatója a hosszú kapcsolatnak. Sokkal hajlamosabbak a válásra azok a házaspárok, akik romantikus „túlfűtöttséggel” kezdték a kapcsolatukat, mivel ezt az érzelmi szintet nehéz fenntartani. Testvérek és testvérnők, ne engedjétek ki a „madarat” a kezetek közül egy Facebook- vagy Instagram „verébért”! A legtöbb esetben

a látszat csal! Kerüljétek a csendes vizeket, mert sosem tudhatjátok, hogy mi rejtőzik a felszín alatt! „Legyen a te forrásod áldott, és örvendezz a te ifjúságod feleségének” (Péld 5:18).

Lehet, hogy szakmai ártalomnak, vagy „hazabeszélésnek” tűnik, de arra buzdítalak, hogy tanácskozzatok a gyülekezeti lelkipásztorral és olyan családokkal, akik mögött hosszú évek igazolják a kiegyensúlyozottságot. Felkereshettek egy keresztény pszichológust vagy pszichiátert is, de kérlek, előtte figyeljétek meg jól, hogy milyen házassági kapcsolatban él, illetve milyen tanácsadási filozófiát képvisel. Aki elvetette a bibliai filozófiát, nem tekinthető keresztény tanácsadónak, még ha annak is nevezi magát! Némelyek egész családokat tettek tönkre megalapozatlan okokra hivatkozva.

Következtetés helyett két ihletett gondolatot szeretnék idézni útravalóul: „Ha nehézségek, gondok és csüggesztő körülmények támadnának is, se a férj, se a feleség ne élje bele magát abba a gondolatba, hogy a házasságuk tévedés lenne! Határozzátok el, hogy mindent megtesztek egymásért! Legyetek továbbra is olyan figyelmesek, mint kezdetben; minden lehetséges módon támogassátok egymást az élet küzdelmeiben! Gondolkodjatok azon, hogyan tudnátok elősegíteni egymás boldogságát! Szeressétek egymást és legyetek türelmesek egymáshoz, és akkor a házasságotok nem fogja egymás iránti szeretetetek végét jelenteni, ellenkezőleg: szeretetetek csak tovább fog növekedni! Az őszinte barátság melege, a szíveket egymáshoz kapcsoló szeretet a mennyei boldogság előíze lesz.”²⁰ „A kereszténység erejének legnyilvánvalóbb bizonyítéka a helyesen szervezett és jól nevelt család, amely az igazságot úgy ajánlja, mint senki más, mert a szívre gyakorolt hatása élő bizonyosság... A jól nevelt és jól igazgatott család Isten szemében értékesebb a tiszta aranyból, még Ofir aranyánál is drágább!”²¹ ■

Dr. Daniel Nițulescu, történész, lelkipásztor,
Munténiai Egyházterület

1. A cikk első része a bibliakutatásokat közlő *TheoRhēma* folyóiratban megjelent „Statutul femeii în Coran și Vechiul Testament: aspecte comparative” c. tanulmány tömörített változata.
2. Épült Ezsdrás és Nehémiás idejében, Kr. e. a VI. században, majd felújításra került az I. században, Heródes uralkodásának idején.
3. <https://sunnah.com/bukhari:511>, Hadith, Book 8, Hadith 158.; Leila Ahmed. „Woman and the advent of Islam”, *Signs*, Vol. 11, No. 4 (University of Chicago, Summer, 1986): 671.
4. <https://sunnah.com/bukhari:29>.
5. Roberto Badenas: *Povestitorul de parabole* (Pantelimon: Viață și Sănătate, 2017), 188; Talmud, Menachot 43b.
6. Ion Resceanu: *Familia în Vechiul Testament* (Craiova: Editura Mitropolia Olteniei, 2014), 57.
7. Rabbi Zev Farber: *Postpartum Impurity: Why Is the Duration Double for a Girl?* <https://www.thetorah.com/article/postpartum-impurity-why-is-the-duration-double-for-a-girl>
8. U.o.
9. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/>; <https://www.irishtimes.com/>; https://www.newscientist.com
10. Ion Resceanu: *Familia în Vechiul Testament* (Craiova: Editura Mitropolia Olteniei, 2014), 63.
11. Dorothy Sly. *Philo's Perception of Women* (Brown Judaic Studies, 2020), 21.
12. U.o.
13. *Hetednapi Adventista Gyülekezeti Kézikönyv*, 193. o.
14. <https://www.qubtv.ro/statistica/cum-a-afectat-pandemia-cuplurile>
15. <https://semneletimpului.ro/social/la-bine-si-la-greu-cum-sa-iubesti-o-viata-intreaga.html>
16. https://www.economica.net/femeile-din-bucuresti-sunt-cele-mai-dispuse-sa-divorteze-pentru-ca-se-pot-intretine-singure_127540.html
17. <https://spzh.news/en/news/35256-scandalous-crucifix-of-christa-established-at-new-york-cathedral>
18. <https://semneletimpului.ro/social/la-bine-si-la-greu-cum-sa-iubesti-o-viata-intreaga.html>
19. <https://semneletimpului.ro/social/familie/casatorie/adevarul-despre-rata-divorturilor-in-randul-crestinilor.html>
20. Ellen G. White: *Boldog otthon*, 106. o.
21. Ellen G. White: *Boldog otthon*, 32. o.

ÖSSZEHÍVÓ AZ UNIÓ RENDKÍVÜLI KÖZGYŰLÉSÉRE

A Romániai Hetednapi Adventista Egyház Uniója Végrehajtó Bizottságának 2022. április 18-án kelt 122. határozata (17. sz. jegyzőkönyv) értelmében 2022. november 20-án, 10 órai kezdettel a cernicai Adventus Egyetem épületében kerül sor a Romániai Hetednapi Adventista Egyház Uniójának Rendkívüli Közgyűlésére.

A Rendkívüli Közgyűlés napirendi pontjai a következők: a Hetednapi Adventista Egyház statútumának módosítása, és a marosvásárhelyi onkológiai kórház projektjének 1.000.000 euróval történő támogatása.

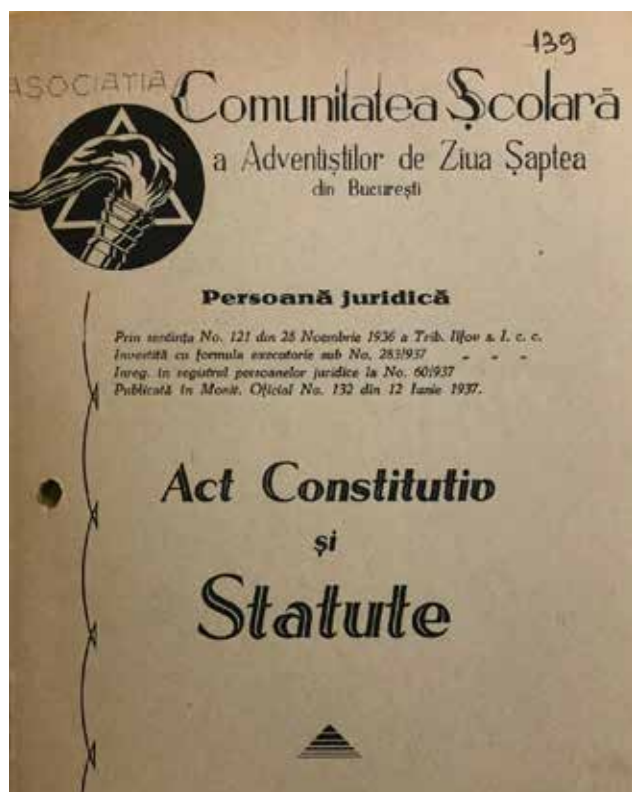
EGY HELY TÖRTÉNETE – LABIRINT116 (III)

A „Labirint 116” nemcsak a Romániai Uniónak biztosított székhelyet, itt működött néhány oktatási intézmény is, amely a Bibliára és a Prófétaság Lelkének írásaira épülő lelkületben nevelte az ifjakat és a gyermekeket. Az Adventista Egyház különleges hangsúlyt fektet az oktatásra, amit küldetése fontos részének tart.

A Romániai Unió megalakulása után 16 évvel az egyház 16.090 tagot számlált. 1936. szeptember 16. és 20. között került sor az Unió Közgyűlésére, ahol a szolgáltatvók megválasztása mellett több határozat született az egyházszervezet működésre vonatkozóan. Íme, a 16. számú határozat: „Figyelembe véve, hogy gyermekeink nehézségekkel küszködnek az állami iskolákban, és mivel hitünk alapján történő nevelésüket a szülők és a gyülekezeteink szent kötelességének tartjuk, elhatározzuk:

1. Alsó tagozatos felekezeti iskolák alapítását Uniónk területén, az érvényben levő törvények értelmében.

2. Bátorítjuk az Unió területén levő gyülekezeteket, hogy gondoskodjanak az iskolák működtetéséhez szükséges épületekről és a megfelelő személyzetről.”¹

A kezdeményezés eredményeképpen alakult meg a „Bukaresti Hetednapos Adventisták Iskolai Közössége”, amely jogi státuszt szerzett az Ilfov megyei Törvényszék 1936. március 28-án meghozott 121-es végzése alapján (iktatószám 60/937). A rendelet megjelent a Hivatalos Közlöny 1937. június 12-i, 132-es számában. Az 1936. augusztus 20-án kelt alapokmány szerint a következők voltak az alapítótagek: Dumitru Florea, Ștefan Demetrescu, Arthur Văcăreanu, Victor Diaconescu, Nicolae Gheorghijă, Ioan Reit, Vlad Mocanu, Gheorghe Roman, Dumitru Gheorghe, Alexe Cazan, Ștefan Florescu, Constantin Borzea, Constantin Mărculescu, Florea Miulescu, David Samuel, Chiru Oprea, Ștefan Popa, Stavre Drăgușin, Gheorghe Teodorescu, Mihail Ionescu.

A két évre kinevezett első vezetőségi tanács a következő tagokból állt: D. Florea, Șt. Demetrescu, A. Văcăreanu, V. Diaconescu, I. Reit, N. Gheorghijă és V. Mocanu. A szintén két évre választott igazgatósági bizottságnak a következő tagjai voltak: V. Diaconescu, V. Mocanu és M. Ionescu.² A vezetőség több ízben is az akkori Kulturális Minisztériumhoz folyamodva kérelmezte, hogy újabb oktatási intézmények alakulhassanak Alexandrián, Bukarestben és Brassóban.

A Bukaresti Ipari Leánygimnázium

A folyamodványoknak köszönhetően végül elhárultak az akadályok, és 1941. december 15-én az egyház megkapta a jóváhagyást a „Bukaresti Ipari Leánygimnázium” megalapítására, a Mitropolit Ghenadie Petrescu utca 116. szám alatt. Az intézményben adventista lányok tanultak, és adventista tanárnők dolgoztak.³ Így jött létre az első adventista iskola Bukarestben. A négyéves képzés végén a hallgatók az állam által is elismert oklevelet szereztek. Az 1941–1942-es tanévre 30 hely lett előirányozva az I. osztályba, és a következő szakmákban lehetett képesítést szerezni: szabászat, hímzés, fehérnemű-készítés, kötés, szőnyeg- és lenvászonszövés.⁴

A tanítás 1941. szeptember 16-án kezdődhetett el a következő tanári karral: Ilse Demetrescu (igazgató); Coralia Niculescu (titkár); tanárok: Ilse Demetrescu – román és francia nyelv, szépírás; Coralia Niculescu – szabás és fehérnemű-készítő mester; Ștefan Demetrescu – vallás; Dumitru Dragomirescu – matematika; dr. Eleftera Iacob – állattan, földrajz és torna; Lidia Crăciunescu

**A NEVELÉS
HIVATÁSA
LEONIDA
GHIOALDA**

A következő tanévben (1944–1945) az oktatás 1944. október 1-jén kezdődött el. Az iskolában négy osztály működött a következő tanári karral: dr. Eleftera Iacob (igazgató), Olimpia Petcu (titkár); tanárok: dr. Eleftera Iacob, Olimpia Petcu, Iolanda Dincă, Aristide Doroftei.¹² Emlékezetes volt az 1945-ös év, mivel ekkor fejezte be tanulmányait a gimnázium első végzős osztálya, amely a következő tanulólanyságból állt: Apostol Maria, Carai- van Lina, Gherzan Ana, Marinescu Ioana, Mărculescu Margareta, Reolcea Viorica, Stănescu Cornelia, Stănescu Iedida és Turturică Maria.¹³ Az első végzősök örö- mét ekképpen fogalmazta meg M. T. Pârvan testvér: „Lá- tom őket az évváróünnepségen. Micsoda izgalom vett erőt rajtuk! Ez az első ilyen ünnepség, ők az első végző- sök. Mindent előkészítettünk, és íme, 1945. július 1-jén, vasárnap, itt áll a kilenc végzős lány az egybegyűlték előtt, a Bukaresti Ipari Leánygimnázium első évváró ünnepé- lyén! *Imádkozz és dolgozz!* – ez volt a célkitűzésük, a mot- tójuk pedig: *Mindenhová Jézussal*. Megvalósult a négy- éves nevelői szolgálat: az imában egyesített tanítás és munka!”¹⁴

Az 1945–1946-os tanévben a tanári kar a következő személyekből állt: igazgató – Iolanda Dincă; titkár – Co- ralia Isaia; tanárok: Iolanda Dincă, Coralia Isaia, Clau- dia Cojea, dr. E. Iacob, A. Doroftei, Iosif Rânea, Ștefan Năilescu.¹⁵ Az iskola hatékonyságának köszönhetően, egyházunk hivatalos lapjában a következő hirdetés je- lent meg 1946-ban: „A Bukaresti Ipari Leánygimnázium megnyitja szabászati műhelyét a Mitropolit Ghenadie Petrescu utca 116. szám alatti iskolaépületben. Rendelé- seket 14 és 17 óra között fogadunk. Gyors és lelkiismeret- es munkát végzünk. Az igazgatóság.”¹⁶

A helyzet azonban az akkori oktatási rendszerben bekövetkezett változások miatt váratlan módon rosszra fordult. A következőket tudjuk meg az Iskolai Közösség „Dare de seamă” című, 1948-ban megjelent közlönyé- ből: „Az Ipari Leánygimnázium az elnyomás ideje alatt is a szabadság és a reménység oázisa volt, várván a jobb

időket. Iskolánk az 1945–1946-os tanév végéig műkö- dött. Ebben az időszakban országunkban gyökeres vál- tozáson esett át a tanügy: bevezetésre került az egységes, szakirányú oktatás nélküli gimnáziumi rendszer. A mi iskoláinkban is az egységes gimnáziumi rendszer szerint kezdődött el az oktatás az I. osztály számára, az 1946–1947-es tanévben azonban már teljesen az új rendszer el- várásainak megfelelően működünk. A képzett személy- zet hiánya és az anyagi gondok okozta működési nehéz- ségek miatt kénytelenek vagyunk bevonni diákjainkat a Brassó-Méhkerti Bibliai Intézmény új tantervébe, mi- vel ez jobban megfelel felekezetünk oktatási szükségle- teinek.”¹⁷

A gimnázium utolsó végzős osztálya 1946-ban fejezte be tanulmányait. Az osztályt a következő személyek al- kották: Carai- van Virginia, Dragomir Constanța, Florea Gabriela, Mihalache Margareta, Oresciuc Maria, Stoi- cescu Viorica és Tolan Lucia.¹⁸ Habár csak rövid ideig működhetett, az Ipari Leánygimnázium megfelelő kör- nyezetet nyújtott a diákok számára, hogy a mindennapi életben hasznos képességeket sajátítsanak el Isten ol- dalán.

A „Victoria” Nővértképző Magániskola

Miközben Európában dúlt a háború, és Romániában zárva voltak a gyülekezetek, buzgó imák hangzottak el Isten közbelépését kérve. Az Unió szolgálattevői a talá- kozókon próbálták előre vetíteni a szabadság hajnalát, sőt még tervek is készítek abban reménykedve, hogy a megszorítások hamarosan véget érnek. Ilyen irányú tö- rekvésnek számított egy egészségügyi oktatási intézmény megalapítása is, mely hozzájárulhat az emberek egész- ségének megőrzéséhez és Krisztushoz való vezetéséhez.

Amint beköszöntött a szabadság és újra megnyíltak a gyülekezetek, az Unió vezetősége megtette az első lépé- seket egy szanatórium, valamint egy egészségügyi ápo- lókat felkészítő iskola megalapítása irányában. Testvé- reink 1945 februárjában felhívással fordultak az egyház

A Bukaresti Ipari Leánygimnázium 1946-os végzettjei

A „Victoria” Nővértképző Magániskola diákjai 1948-ban

összes alkalmazottjához, hogy ajánlják fel egyhavi fizetésüket Istennek az egészségügyi munka támogatása végett. Az egyháztagokat is adományozásra buzdították, és az ügy érdekében 1945. április 28-ára ima- és böjtnapot hirdettek.

Az isteni vezetés alatt tett erőfeszítések, valamint a hatóságokkal folytatott tárgyalások eredményeképpen egyházunk hivatalos lapjában megjelenthetett a közlemény a „Victoria” Nővértképző Magániskola megalakulásáról, amelyet az Egészségügyi Minisztérium a 38043/1945-ös határozat alapján engedélyezett. A tervek szerint a tanítás 1945. október 1-jén kezdődött volna el a Labirint utca 116. szám alatti iskolában 30 diáklány számára. A kétéves képzés után szerzett oklevéllel el lehetett helyezkedni bármilyen hazai kórházban vagy szanatóriumban.¹⁹

A tanítás végül 1945. december 3-án kezdődhetett csak el. A nyitóünnepségen részt vett az Unió elnöke, Dumitru Florea; az egészségügyi szolgálat titkára, Ștefan Demetrescu; Vasile Florescu, ifjúsági titkár; Nicolae Gheorghijă, irodalomért felelős titkár; az iskola részéről pedig jelen volt dr. Eleftera Iacob-Prisecaru (igazgató) és Zoe Iov (titkár).²⁰ Az intézmény I. osztályában 7 diák volt: Aneta Popa, Iedida Stănescu, Ecaterina Lepădatu, Viorica Reolcea, Eveline Dincă, Aida Teodorescu és Elisabeta Scrobotovici. A tantervben a következő tantárgyak szerepeltek: erkölcs és vallás, francia nyelv, higiénia, anatómia, fiziológia, fül-orr-gégészet, kémia, fizika, parazitológia, radiológia, nőgyógyászat, neurológia, szemészet, általános patológia, kissebészet, csecsemőgondozás, pszichiátria, bőr- és nemi betegségek, fertőző betegségek, fogorvoslás, orvosi patológia, bakteriológia, gazdálkodás, farmakológia és erkölcsstan. Dr. E. Iacob-Prisecaru volt az iskola igazgatója, aki mellett adventista orvosok is tanítottak, mint például dr. Ion Moldovan, dr. ifj. Ștefan Demetrescu és dr. Ion Bălcu.²¹

Az iskolában orvosi rendelő is működött, ahol a betegek egészségügyi ellátásban részesülhettek. A kabinet képzőanyagok és fizioterápiás eszközökkel is fel volt szerelve.²² 1947. március 22-én, az Egészségügyi Szolgálatok Napja alkalmából a tagokhoz intézett levélben a következőket olvashatjuk: „Az immár két éves Nővértképző Iskola az Unió területén élő tagok nagylelkű adományaiknak köszönhetően működhet... Az iskolának 15 diákja van, 7 a II., 8 pedig az I. osztályban.”²³

A romániai tanügyi reform bevezetése miatt a magániskolák működése egyre nehezebbé vált. Következésképpen „iskolánk 1948-ig Bukarestben működött, az 1948-1949-es tanévre azonban diákjainkat áthelyeztük Méhkertre, ahol befejezhatték az utolsó tanulmányi évet. Miután a méhkeri épületet is államosították, a Bukarestben működő Teológiai Szemináriumon kívül az összes felekezeti iskolánkat bezárták.”²⁴

A „Bukaresti Hetednap Adventista Iskolai Közösség” utolsó közgyűlésére 1948. június 30-án került sor Victor

Diaconescu elnökletével és 19 tag jelenlétével. A vezetőségi tanácsi beszámoló szerint az egyesület teljes vagyona átkerült a Hetednap Adventista Egyházhoz, a legutolsó pénzügyi kimutatás pedig 1948. május 30-ával lezárult.²⁵ „Figyelembe véve, hogy az egyesület már nem szolgálhatja eredeti célját, amiért létrehozott”,²⁶ javaslat hangzott el az egyesület feloszlására és törlésére, amit a közgyűlés el is fogadott.

Ezzel lezárult a romániai adventista oktatás gyötrelmes történelmének egy viszonylag rövid időszaka, ami tele volt kihívásokkal, de megvalósításokkal is. Az ezt követő 40 évben a Bukaresti Teológiai Szeminárium intézménye működött a „Labirint 116” alatt, ezenkívül azonban szinte semmit sem tehattünk gyülekezeteink ifjúságának iskoláztatása érdekében. A múltba tekintve elismerjük, hogy a „Labirint 116” alatt működő iskolák által Isten gazdagon megáldotta a tanárokat, akik oda-szentelt lelkiületben tevékenykedtek az oktatásban, de főként a diákokat, akik az ezekben az iskolákban kifejlesztett nemes jellemüknek köszönhetően Isten áldását árasztották országunk számos gyülekezetében, ahol örömmel szolgáltak. ■

Leonida Ghioaldă, nyugdíjas lelképásztor

1. *Curierul Misionar*, 11/1936, 13. o.
2. Az Unió levéltára, 19. dosszié, 138–147. lap.
3. Az Unió levéltára, 26. dosszié, 115. lap.
4. *Curierul Misionar*, 8/1941, 13. o.
5. Dumitru Popa: *Pagini din istoria Bisericii A.Z.Ș. III. köt.*, 117. o.
6. Az Unió levéltára, 25. dosszié, 44. lap.
7. *Curierul Misionar*, 11/1941, 5. o.
8. Az Unió levéltára, 27. dosszié, 254. lap.
9. Az Unió levéltára, A3/95 dosszié.
10. D. Popa: *Pagini din istoria Bisericii A.Z.Ș. III. köt.*, 117. o.
11. Az Unió levéltára, 25. dosszié, 277. lap.
12. Az Unió levéltára, A3/95 dosszié, Registru Procese-Verbale Gimnaziul Industrial.
13. Az Unió levéltára, 26. dosszié, Registru Matricol 1944–1945.
14. *Curierul Misionar*, 10/1945, 3. o.
15. Az Unió levéltára, A3/95 dosszié, Registru Procese-Verbale Gimnaziul Industrial.
16. *Curierul Misionar*, 2/1946, 13. o.
17. Az Unió levéltára, 29. dosszié, 276, 277. lap.
18. Az Unió levéltára, A3/95. dosszié, Registru Procese-Verbale Gimnaziul Industrial.
19. *Curierul Misionar*, 9/1945, 7. o.
20. *Curierul Misionar*, 2/1946, 14. o.
21. Vasile Cojea: *Lumini și umbre*, 285–286. o.
22. *Curierul Misionar*, 6/1995, 9. o.
23. *Curierul Misionar*, 3/1947, 4. o.
24. D. Popa: *Pagini din istoria Bisericii A.Z.Ș. III. köt.*, 315. o.
25. Az Unió levéltára, 29. dosszié, 576, 577. lap.
26. Az Unió levéltára, 29. dosszié, 574. lap.

IN MEMORIAM – SZÁSZ MÁRIA

Megrendített Mimi néni hirtelen betegségének és váratlan távozásának sokkoló híre. Azóta szegényebb lett a világ. Sok szép, felejthetetlen, mély nyomot hagyó emlék élénkül fel bennünk a lelkészcsaládról, amelynek Istent és embertársért végzett szolgálata örökkévaló nyomokat hagyott sokunkban!

Élete már gyermekkorától összefonódott az adventista közösséggel. Adventista családban született Mezőménesen, 1948. július 2-án, Moldován János adventista lelkipásztor és felesége, Maria első gyermekeként. Gyermekkor első éveit édesapja szolgálati helyén, Szászrégenben töltötte, majd Marosvásárhelyre költöztek. Itt teltek gyermek- és fiatalkora éve, itt végezte iskolai tanulmányait, dolgozott és szolgált a gyülekezetben.

Gyermekkorától szerette az Úr Jézust, akivel 1968. augusztus 28-án keresztség által szövetségre lépett. A bemerítést az édesapja, Moldován János lelkipásztor végezte el, akit ő nagyon szeretett. Élete különböző szakaszaiban, életkorának és a szükségleteknek megfelelően igyekezett szolgálni, az Istentől kapott talentumok felhasználása által. Zongorázni, kórust vezetni is azért tanult, hogy ezt Isten művében a közösség javára hasznosítsa.

1978. augusztus 6-án házasságra lépett a mezőfelei Szász Ernő lelkipásztorral, akivel 44 évig élt a házasság szeretet-kötélkében. Sajnos a 44. házassági évfordulóról már kórházi körülmények között emlékeztek meg, és erősítették meg soha el nem múló szerelmüket.

Lelkipásztor-feleségként hűséggel szolgálta Istent férje oldalán, vállalva a szolgálattal járó lemondást, a könnyűnek nem mondható költözéseket: Nagyvárad, Marosludas, Marosvásárhely, Bukarest, Kolozsvár, majd az utóbbi 13 évben ismét Marosvásárhely. Örömet lelte a szolgálatban. Igazi támasza volt a férjének, függetlenül attól, hogy az milyen minőségben szolgált: gyülekezeti lelkészként, egyházterületi titkárként, konferencia-elnökként, vagy az Unió osztály-igazgatójaként. Szerette az Urat és az embereket. Magyarosi Barna (EUD-titkár) és felesége így emlékeznek rá:

„Serdülők voltunk, amikor először megismertük Mimi nénit. Szász testvér oldalán mindig aktív szerepet vállalt a lelki nevelésünkben, formálásunkban. A rendszeres, heti önképzők elképzelhetetlenek voltak nélküle. Fialokként energiátöbbletünket nem mindig a legmegfelelőbb módon jutattuk kifejezésre, és ilyenkor mindig

türelemmel, tapintattal adta tudunkra, hogy győzhetünk a gyarlóságunk felett. A táborokban ő vállalta fel a pót-anyja szerepét, és mindig gondoskodott az egészségünkéről: Felöltöztünk-e eléggé? Ételiünk megfelelő?

A zene Mimi néni életének elengedhetetlen része volt. Nyugodt természete, rendíthetetlen hite, reménysége példa értékű marad számunkra. Az, ahogy teljes odaadással, saját életét és céljait feladva az Úr művét és férje szolgálatát támogatta, legyen ihletés mindannyiunk számára és emlékeztető arra, hogy a mi örökségünk az újjáteremtett föld.”

Hálás volt Istennek az egészségben eltöltött 73 esztendőért. Élete utolsó, majdnem négy hónapja a kegyetlen emlőrákkal és annak mellékhatásaival vívott küzdelmet jelentette. Szeretett volna még élni, de fő célja az üdvösség elnyerése volt. Istenben és az Ő ígéreteiben bízott élete végéig, míg 2022. augusztus 14-én 15:20-kor szerető szíve megszűnt dobogni.

A gyász-istentiszteletre a mezőfelei temető kápolnájában került sor. A gyászoló férjen és családon kívül az erdélyi egyházterületekből és a partiumi gyülekezetekből lelkipásztorok, gyülekezeti tagok, népes gyászoló közösség emlékezett és fejezte ki jelenlétével tiszteletét a koporsó mellett. Az életrajzot Balla Loránd testvér osztotta meg. Az igehirdetés szolgálatát Kovács-Biró János testvér végezte, amely az Úr Jézus második eljövételéről és a mennyországról szólt. A sírnál Cămpian Tătar Ioan testvér vigasztalta a gyászolókat a feláldozás reménységével kapcsolatos bibliai igazsággal.

Mimi néni csendben, az advent reménységet szerető

szívébe zárva várja a feltámadás reggelét. Isten ígéretében bízva osztjuk a vallomásban, amit az ideiglenes elválás könnyeivel küszködő férj a gyönyörű fehér rózsákból készített koszorú szalagján így fogalmazott meg: „Jézus jön! Találkozunk!” Addig is szeretettel és tisztelettel gondolkunk rá, és emlékeinkben őrizzük őt. Maradunk az áldással, mosolyával, őszintén érdeklődő tekintetével, bátorító szavaival és a szép emlékekkel.

Az átmeneti elválás még jobban megerősíti bennünk az Úr Jézus második eljövetele, az örökkévaló mennyország utáni vágyat, „ahol az Isten eltöröl minden könnyet... és a halál nem lesz többé, sem gyász”, sem elválás. Jövel Uram Jézus!

Balla Loránd, igazgató, Romániai Unió

A CSILLAGFÉNYES ÉJ SZIMFÓNIÁJA

„MI URUNK, ISTENÜNK, MILY FELSÉGES A TE NEVED AZ EGÉSZ FÖLDÖN,
AKI AZ EGEKRE HELENYEZTED DICSŐSÉGEDET...” (ZSOLT 8:2-6)

Lenyűgöző a nyolcadik zsoltár szépsége. „A szerző nem áll meg a természet csodálatánál, hanem továbbmegy, és a Teremtőt szemléli... Csodálatba ejti a világegyetem hatalmas volta, és megérti, hogy milyen parányi az ember, és milyen hatalmas az Úr.”¹

Első olvasásra megfigyelhető a 2. és a 10. versek közötti fordított párhuzam: „Mi Urunk, Istenünk, mily felséges a te neved az egész földön”, amit megerősít a következő kijelentés: „az egekre helyezted dicsőségedet.” Könnyen észrevehető, hogy ebben a magasztos kórusműben egymás mellett található a „föld” és az „ég” fogalma. A héber szöveg 3. versében feltűnik a *tanah*, vagyis a „magasztal” ige, ami lényegében egy nehezen lefordítható *hapax legomenon* (egyszer előforduló kifejezés), ezért a különböző bibliafordításokban „magasztalás”, „elbeszélés”, „ének” szóként jelenik meg. Egyik fordítás szerint a szöveg így hangzik: „Az egek felett éneklük a Te dicsőségedet.” Beszélhetünk-e tehát itt a *Magasztalás Istene* megnevezéséről?

Miből is áll az Ő dicsősége, amit megénekel az egész föld, s amelyet az egek felett magasztalnak?

A válasz két alapvető szempontot vesz figyelembe.

Elsősorban az ontológiai alárendeltségi viszonyt. Isten végtelen, mi azonban végesek vagyunk, és az értelmünk képtelen felfogni a létezésünkön túli világot. Istent és az Ő természetét nem értjük meg. Ágoston mondta: „Ha megértetted, akkor nem az Isten volt.” Az olasz *capire* („megért”) ige a latin *capere* igéből származik („elvesz”, „megfog”, „helyet

foglal”), katonai szóhasználatban egy terület elfoglalását jelöli. A *captum* melléknévi igenév a *captivus* („fogoly”) főnévből ered.² Az itt megtalálható *capiente* („tágas”) melléknév szintén egy behatárolt területhez köthető. Nyilvánvaló, hogy korlátolt értelmünkkel képtelenek vagyunk „felfogni”, „megfogni” Istent.

Az ontológiai korláthoz egy térbeli korlát is társul. Edwin Abbott 1884-ben írt könyvében³ egy kétdimenziós (hosszúság és szélesség – mint egy papírlap esetében) univerzum lakója egy adott pillanatban kapcsolatot létesít a háromdimenziós univerzum egyik lakójával. Két létezés két párhuzamos univerzumban. A könyv igazából regény, mégis figyelmünkbe ajánlja a tér és a létezés korlátainak kérdéskörét. Abbott könyvéből kiindulva javasolom, tegyünk egy képzeletbeli utazást, amely segíthet némiképp megértenünk azt a világot, amelyben élünk.

Egy képzeletbeli papírlapra rajzolunk egy pontot. Eukleidész szerint a pontnak nincsenek dimenziói, hanem egyszerűen csak ott áll hosszúság és szélesség nélkül. Ha rajzolunk még egy pontot, akkor már vonalat kapunk, és természetesen pontok végtelen sorát egy dimenzióban (1D). Ha a rajzot kiegészítjük egy újabb vonallal, akkor a vonalak végtelen sorát kapjuk síkban, ami két dimenziót (2D) – szélességet és hosszúságot jelent. Amint hozzáteszünk egy újabb koordinátát (a térfogatot), máris átugrottunk a 3D-be.⁴ Ez a mi univerzumunk.⁵ Vajon létezik egy másik dimenzió, egy ugrás egy másik univerzumba? Mi van akkor, ha mindehhez egy új koordinátát adunk? Hogyan nézne ki a 4D-s univerzum? Hát az 5D-s?

Képzeld el egy barátot 2D-ben. Ő egy síkbeli rajz csupán. Nem lát, nem ért és nem hall, legfel-

**A ZSOLTÁRÍRÓT
CSODÁLATBA EJTİ
A VILÁGEGYETEM
HATALMAS VOLTA,
ÉS MEGÉRTİ, HOGY
MILYEN PARÁNYI
AZ EMBER, ÉS
MILYEN HATAL-
MAS AZ ÚR.**

jobb csak testünk egy részét érzékeli. Ha az ujjunkat ráhelyezzünk a síkra, akkor ő egy pontként érzékel bennünket. Ha viszont két ujjunkat helyezzük a síkra, akkor mondhatná, hogy immár két pontként, varázslatos módon egy időben két helyen érzékel bennünket... A hangunkat nem hallja, mivel a mi kommunikációs rendszerünk a hanghullámokra épül, amit az ő világa nem érzékel. Fogalma sincs arról, hogyan lettünk teremtvé, nem érzékeli a jelenlétünket, és az ő univerzumában csodának tűnik a beavatkozásaink.

Most pedig képzeljétek el egy barátot 4D-s vagy 5D-s univerzumban. Miként viszonyulnánk hozzá? Pontosan úgy, ahogy a 2D-s barátunk hozzánk. Nagyon közel lenne, de nem érzékelnénk a jelenlétét, nem kommunikálhatnánk vele, és ha bármit is tenne értünk, azt hatalmas csodának tekintenénk.

A fentiek alapján feltevődik a kérdés: Létezik-e párhuzamos univerzumok? Beszélhetünk-e más dimenziókról? Vajon az angyalok világa párhuzamos univerzumban, dimenzióban található? Ezekre a kérdésekre nem könnyű válaszolni. Logikai alapon válaszolhatunk igennel, de ha óvatosak vagyunk, akkor inkább a „nem tudhatjuk” válasz mellett döntünk.⁶

Theodor Kalunza és Felix Klein már 1921-ben állította, hogy léteznek más dimenziók is. Fél századdal később, 1968-ban, Gabriele Veneziano és Mahiko Suzuki lefektette a későbbi *húrelmélet* alapjait, mely forradalmasította a fizikát, és igazolta a többdimenziós elméletet. Kalunza bizonyításának érdekes eleme az, hogy átvette Einstein egyenleteit, majd azokat egy lehetséges többdimenziós univerzumnak megfelelően átirta. A negyedik- illetve ötödik dimenziót képviselő egyenletekben elkülönítette a különböző alkotóelemeket, és matematikai műveleteket végzett minden egyes új dimenzióra vonatkozóan. Hatalmas meglepetésére az egyenletek szinte automatikusan, csodával határos módon vezették el a Maxwell által még 1870-ben leírt fényelmélethez. Más szóval, a külső dimenzió – még ha nem is látjuk ezt a kiterjedést – fényjeleket bocsát ki.

Ennek a felfedezésnek a kapcsán jelentette ki Kaku: „Képzeljenek el egy tóban úszkáló halat, amely meg van róla győződve, hogy a tó a teljes világegyetem jelent. Aztán egy adott pillanatban a víztükről fölött meglátja egy madár árnyékát. Noha semmit sem ért, mégis felfogja, hogy odafönt van valami. Pontosan ez a helyzet a negyedik és az ötödik dimenzióval is. Nem elérhető, tudjuk, hogy van ott valami, de mindaz, amit érzékelünk, nem más, mint a fény.”⁷

A 104. zsoltárban magasztos kijelentések hangzanak el Istenről: „Uram, én Istenem, nagy vagy te

igen, ékességet és fenséget öltöztél magadra! Aki körülvette magát világossággal, mint egy öltözetel, és kiterjesztette az egeket, mint egy kárpitot” (Zsolt 104:1-2). Micsoda kijelentés: „Fenséget” (*fényességet*) öltöttél magadra. Talán igaza van Kalunzának, aki szerint más dimenziókból mi csupán a fényt érzékeljük? Miért hangzik el sokszor a Bibliában az, hogy Isten a „világ Világossága”? A zsoltáros írta: „Ékesség és fenség van előtte; tisztesség és méltóság az ő szent helyén” (Zsolt 96:6); „Hogy tudtul adják az ember fiainak az ő hatalmát és az ő országának fényes dicsőségét” (Zsolt 145:12). Isten ott van a kimondhatatlanul hatalmas és felfoghatatlan időn és téren túl, és fénysugarakat küld felénk. Talán ez az „Ő egekre helyezett dicsősége”?

Legyen bármilyen hatalmas, fenséges és számunkra felfoghatatlan az Isten, magasztossága és dicsősége mégsem a fény jelenlétéből adódik. Dicsősége abból az alázatból fakad, amellyel belépett világunkba: „Aki, mikor Istennek formájában vala... önmagát megüresíté, szolgai formát vévén föl, emberekhez hasonlónak lévén” (Fil 2:6-7). Értünk hozott halála dicsőségének kiapadhatatlan forrása: „Eljött az óra, hogy megdicsőíttessék az embernek Fia” (Jn 12:23). Dicsőségének a megaláztatása az alapja. Amikor a zsoltáros kijelenti, hogy az „egyek beszélnek a Te dicsőségedet”, valójában nem a „csillagok zenéjére” utal, mint a *húrelmélet*, hanem az angyali seregek énekére, amely egyesül az Isten fiainak énekével, hogy véget nem érően magasztalja Őt a megváltás művéért. ■

Dr. Benone Corneliu Lupu, lelkipásztor, Olaszország

1. Bible Commentary, 616, 629. o.
2. Enciclopedia Treccani, Milano 2003, 656. o.
3. Edwin Abbott: *Flatlandia*, 1884
4. Minden ugrás egy új végtelenség hozzáadásával valósul meg. A ponttól a vonalig a pontok végtelensége, majd a vonalak végtelensége, a térfogattal pedig a síkok végtelensége valósul meg.
5. Ha hozzátesszük az időt, akkor akár úgy is értelmezhetjük, hogy négy dimenzióval rendelkezünk (tér, idő, anyag, energia). F. R. Tangherlini: *Atom sin Higher Dimensions*, Nuovo Cimento, XIV. köt., 27, 1963. 636. o.
6. H. G. Wells: *The Time Machine*, New York 2004, 5–6. o.
7. M. Kaku: *Mondi paraleli*, Torino 2005, 218. o.

AZ ALÁZAT MAGASZTOSSÁGA BENONE LUPU

LEGYEN BÁRMILYEN
HATALMAS, FENSÉGES ÉS
SZÁMUNKRA FELFOGHAT-
TALAN AZ ISTEN, MAGASZ-
TOSSÁGA ÉS DICSŐSÉGE
MÉGSEM A FÉNY JELENLÉ-
TÉBŐL ADÓDIK. DICSŐSÉGE
ABBÓL AZ ALÁZATBÓL
FAKAD, AMELLYEL BELÉ-
PETT VILÁGUNKBA.

A LEGLÁTHATÓBB, MÉGIS A LEGINKÁBB „LÁTHATATLAN”

„MERT MONDOM NÉKTEK: MOSTANTÓL FOGVA NEM LÁTTOK ENGEM MINDADDIG, MÍGNEM EZT MONDJÁTOTK: ÁLDOTT, AKI JÓ AZ ÚRNAK NEVÉBEN!” (MT 23:39)

Ebben a szövegben mindenekelőtt Jézus közvetett utalását találjuk dicsőséges visszajövetelére vonatkozóan. Egy terjedelmes vádbeszéd, az írástudók és farizeusok erkölcsi-lelki életének átvilágítása, majd a következmények bemutatása után az Üdvözítő végül ablakot tár a jövő felé, melyen át világosságot, örömet és dicsőséget áraszt.

Micsoda bizonyossággal beszélt ezekről a kilátásokról, a bizonytalanság egyetlen apró eleme nélkül, noha még végig kellett járnia a „Via dolorosát” (a Fájdalmak útját), küldetésének legnehezebb szakaszát. Ám eltökélte, hogy élete árán is végigjárja az utat egészen a Golgotáig, a keresztingig.

Nincs okunk kételkedni az Úr Jézus e jövőbelátásának teljességében. Ő ugyanaz a Jézus, Aki megjövendölte a templom lerombolását és Jeru-

zsálem lakosainak szétszórását a világ népei között. Ha a templomból legalább a romok megmaradtak volna („kő kövön”), ha a Jeruzsálemmel és általában a zsidó néppel kapcsolatos szavai nem teljessétek volna hajszálpontosan, akkor talán lehetne okunk kételkedni a visszajövetelében. De épp az Izrael népének hányatott történelmében beteljesedett, a Jeruzsálem sorsára, Izrael népének szétszórására vonatkozó próféciaik

jelentik számunkra a sziklaszilárd, biztos alapot. Megjegyzendő, hogy nem a keresztények teljesítették a próféciaikat, hanem a pogány rómaiak, akiknek egyáltalán nem állt érdekükben igazolni Jézus szavahihetőségét. Elsőként Titus hadai rombolták le a templomot, később pedig Hadrianus császár folytatta a rombolást. Hadrianus volt az, aki megtiltotta a zsidóknak, hogy Jeruzsálem körzetében lakjanak, a foglyokat pedig távoli területekre adta el rabszolgaként.

Ezenkívül megdöbbentő részletességgel teljessétek a Megváltó szenvedéseit előrevetítő próféciaik: tanítványa általi elárultatása, a harminc ezüstpénz, a sorsvetés a ruhái fölött, a közutalat, aminek ki lett téve, kezeinek átszégzése, stb. Ha ilyen pontosan teljessé lett minden, amit a Szentírás előre megjövendölt, miért kételkedne bárki is

az Ő dicsőséges visszajövetelével kapcsolatos bibliai próféciaikban? Ha az Úr Jézus számára negatív és fájdalmas próféciaik óramű pontossággal teljessétek, miért ne teljessédnének azok is, amelyek pozitív tartalommal rendelkeznek?

Paradoxon

Jézus utolsó beszédének záró szavaiban egy paradoxont találunk, amelyet érdemes megvizsgálnunk.

Kijelentette, hogy nem fogják látni Őt mindaddig, amíg újra nem mondják: „Áldott, aki jó az Úrnak nevében!” Viszont Jézus sosem volt annyira látható az írástudók, farizeusok és jeruzsálemiek számára, mint a péntek hajnalban bekövetkezett letartóztatástól kezdődően egészen a kereszten bekövetkezett haláláig. Ez idő alatt minden percben a figyelem középpontjában volt. Láták Őt Annás és Kajafás, majd Pilátus és Heródes előtt, a kihallgatásokon. A keresztet is Ő cipelte a Golgota felé vezető úton. A kereszthalála pedig nyilvános, látható esemény volt, amelynek hatalmas tömeg volt a szemtanúja. És azt nem állíthatjuk, hogy Jézus nem tudta, miként fognak lezajlani annak a napnak az eseményei.

Előre tudta, hogy miként történnek majd a dolgok. Ezt bizonyítandó, amikor a tanítványai-val elindult Jeruzsálem felé, figyelmeztette és próbálta felkészíteni őket a bekövetkezendő eseményekre.

„És mikor felmegy vala Jézus Jeruzsálembe, útközben csupán a tizenkét tanítványt vévén magához, monda nékik: Ímé, felmegyünk Jeruzsálembe, és az embernek Fia átadatik a főpapoknak és írástudóknak; és halálra kárhoztatják őt, és a pogányok kezébe adják őt, hogy megcsúfolják és megostorozzák és keresztre feszítsék; de harmadnap feltámad” (Mt 20:17-19).

Itt viszont másról van szó. A Megváltó kijelentése nem arra vonatkozott, hogy fizikai értelemben nem fogják Őt meglátni. Ne feledjük, hogy beszédében „bolondok és vakok” jelzővel illette a farizeusokat és írástudókat, nyilván, nem fizikai vakságról beszélt. Vakságukban nem látták Őt

JÉZUS MINDEN PERCBEN A FIGYELEM KÖZÉPPONTJÁBAN VOLT, KERESZTHALÁLA PEDIG NYILVÁNOS, LÁTHATÓ ESEMÉNY VOLT.

a teljes valójában, nem látták meg Benne a Messiást. Úgy tekintettek Rá, mint Aki szentségtörést követ el, mert magát Isten Fiának nevezi, mint egy önjelölt király, aki Kajafás főpap szerint veszélyt jelent a nemzetre. Bár látják Őt, a látottakat nem képesek társítani ahhoz, amit szerintük a Messiás fogalma jelent.

Ézsaiás próféta 700 évvel korábban megdöbbentő módon jövendölt arról, hogy nem fogják felismerni Isten Bárányát: „Ki hitt a mi tanításunknak, és az Úr karja kinek jelentetett meg? Felnőtt, mint egy vesszőszál Ő előtte, és mint gyökér a száraz földből, nem volt neki alakja és ékesége, és néztünk reá, de nem vala ábrázata kíváncsú! Utált és az emberektől elhagyott volt, fájdalmas férfias és betegség ismerője! Mint aki elől orcánkat elrejtjük, utált volt; és nem gondoltunk vele” (Ézs 53:1-3).

Viszont nemcsak az írástudókat, a farizeusokat és a népet, hanem még a tanítványokat is érintette ez a vakság. A keresztre feszítés előtti estén, az Úrvacsoránál Jézus figyelmeztette őket: „Mindnyájan ezen az éjszakán megbotránkoztok énbenem” (Mt 26:31). A feltámadás vasárnapján pedig az Emmaus felé tartó két tanítvány is ezt igazolta, amikor csalódottságának adott hangot: „Pedig mi azt reméltük, hogy Ő az, aki meg fogja váltani az Izráelt. De mindezek mellett ma van harmadnapja, hogy ezek lettek” (Lk 24:21).

Meglepő, hogy amit nem láttak meg a farizeusok, az írástudók és a nép, de még a tanítványok sem, arra mindenkinél előbb a Jézussal együtt keresztre szegezett látort figyelt fel. Látta Jézus ártatlanságát, és nyilvánosan ki is fejezte felfedezését. A Jézus jobbánál kereszten függő gonosztevő

látta az eljövendő Királyt, ezért kérte, hogy emlékezzen meg róla. Ezt követően pedig még a kivégzést irányító római százados is ugyanerre a megállapításra jutott: „Látván pedig a százados, aki vele átellenben áll vala, hogy ekként kiáltva bocsátá ki lelkét, monda: Bizony, ez az ember Isten Fia vala!” (Mk 15:39).

A fentiek igazolják, hogy érzékelésünket mennyire képes befolyásolni a szívünk állapota, a lelkiállapotunk és az előítéleteink. Ezt nevezi a Biblia az „értelem szemeinek”. Mi a szívünk állapota, vagyis az értelmünk alapján látunk.

Pontosan erre utalnak Pál apostol szavai is: „És világosítsa meg értelmek szemeit, hogy tudhassátok, hogy mi az Ő elhívásának a reménysége, mi az Ő öröksége dicsőségének a gazdagsága a szentek között” (Ef 1:18).

Miután a szív világosságot nyer és az értelem szeme meggyógyul, az Úr Jézus istenségével kapcsolatos legkevésbé meggyőző kép is a legmeggyőzőbbé, legcsodálatosabbá válik, mely örömet szerez „sok népnek”, de közben a legnagyobb megdöbbentést okozza még az uralkodóknak is. Erről jövendölt Ézsaiás próféta: „Ímé, jó szerencsés lesz szolgálom, magasságos, felséges és dicsó lesz nagyon. Miképpen eliszonyodtak töled sokan, oly rút, nem emberi volt ábrázata, és alakja sem ember fiaié volt: akképpen ejt ámulatba sok népeket; fölötte a királyok befogják szájukat, mert amit nékik nem beszéltek volt, azt látják, és mit nem hallottak volt, arra figyelnek” (Ézs 52:13-15).

Micsoda pontossággal teljesedtek ezek a jövendölések!

Az Úr Jézus utolsó szavai rámutatnak arra, hogy még az írástudóknak és a farizeusoknak is megadatott a lehetőség, hogy meglássák a Megváltót a maga teljes valójában, ők is örülhetnek az Ő eljövetelének, amennyiben kiküszöbölik hiányosságait és elhagyják vétkeiket. Akkor még rendelkezésükre állt az előjog, hogy örömmel köszöntsék az urak Urát és királyok Királyát. Ez volt az utolsó esélyük, hogy részük lehessen a második eljövételben. ■

**DICSŐSÉGES
TAVLATOK
EMILIAN
NICULESCU**

**MÉG AZ ÍRÁSTUDÓK-
NAK ÉS A FARIZEUSOK-
NAK IS RENDELKEZÉ-
SÉRE ÁLLT AZ ELŐJOG,
HOGY ÖRÖMMEL
KÖSZÖNTSÉK AZ URAK
URÁT ÉS KIRÁLYOK
KIRÁLYÁT. EZ VOLT
AZ UTOLSÓ ESÉ-
LYÜK, HOGY RÉSZÜK
LEHESSEN A MÁSODIK
ELJÖVÉTELLEN.**

Emilian Niculescu, nyugdíjas lelkipásztor

EGÉSZSÉGES ELME ISTEN IGÉJE ÁLTAL

A mikor William Miller Isten Lelkétől vezérelve megértette, hogy a Biblia azt a Megváltót mutatja be, Akire a lelkének szüksége van, elméje nyugalmat talált és tisztábban látott.¹ Sőt mi több, ő maga így nyilatkozott erről: „Rájöttem arra, hogy Isten a szikla az élet óceánjának közepén. A Biblia lett legfontosabb tanulmányom, és őszintén el tudom mondani, hogy nagy örömmel kutattam... Azon tűnődtem, hogy vajon miért nem láttam meg szépségét és dicsőségét hamarabb, és csodálkoztam azon, hogy volt idő, amikor elutasítottam üzeneteit. Kinyilatkoztatásaiban megtaláltam mindent, amire a szívem vágyott, és ami meggyógyítja a lélek betegségét.”²

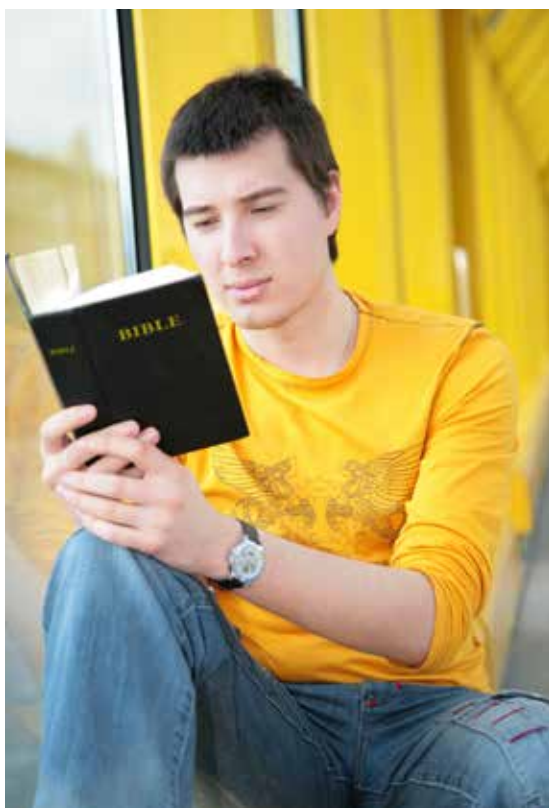
Óriási értékkel bíró pszichológiai kijelentést képez az a tény, hogy Miller a Bibliában gyógyírt talált minden lelki betegségére. Ugyanezt tá-

masztja alá a kognitív-viselkedés pszichológiája is: „A Biblia egy önkezelést nyújtó könyv, amely valószínűleg több embert készített változásra, mint a világ összes terapeutája együttvéve... mivel a funkcionális/racionális filozófiát csodálatos módon az élet előírásaiba ülteti át.”³ Ugyanezt jelentette ki Ellen White is a Szentlélektől ihletve: „A pszichológia igazi elvei megtalálhatók a Szentírásban.”⁴

A Biblia kijelentése a Szentlélek vezetése alatt „orvosság” (Péld 12:17). Miller ezt a gyógyulást tapasztalta meg, és minden őszinte hívó átélheti ezt a tapasztalatot. „A Sátán a betegség szerzője. Az orvos az ő hatalma és rombolása ellen visel hadat... Az érzékenyebb emberekben a téves hittételek – mint például az örökké égő pokol, a gonoszok véget nem érő kínszenvedése – hasonló következményekkel járhatnak, mivel torz képet nyújtanak Isten jelleméről. A hitetlenek a végéig kihasználják az ilyen eseteket. A vallást kiáltják ki az elmebetegség okának. Ez azonban alaptalan rágalom, amivel majd nem szeretnének újra találkozni az ítélet napján. Nem Krisztus vallása az elmebaj okozója, sőt igen gyakran az elmebaj leghathatósabb gyógymódja, mivel igen csillapítóan hat az idegekre.”⁵

Vigasz és bátorítás Krisztustól – a Biblia által

Az élet kihívásaival való találkozás gyakorta sebet ejt a lelkünkön, ezért gyógyulásra, vigasztaló szóra, együttérzésre és feltétel nélküli elfogadásra van szükségünk – ezek a gyógyító kapcsolat alapelemei. A pszichológia szerint „a gyógyító kapcsolatot általában egyfajta munkaszövetség jelenti, ami lényegében a beteg együtt munkálkodó, bizalmi magatartása kezelőorvosa iránt, amit azon reménye vált ki, hogy a tünetei meg fognak szűnni, és a terapeutája feltétel nélkül elfogadja őt. Ez újabb érzelmi tapasztalat a számára, továbbá megteremti annak lehetőségét, hogy különbséget tehessen múlt és jelen között.”⁶ Ilyen terápiás kapcsolatot kezdeményez a Szentlélek, a Vigasztaló minden emberrel, aki a Biblia által hisz Jézus Krisztusban, lelkének Megváltójában és Orvosában. Csak Ő tehet gyógyító és megmentő különb-

séget a kudarcokkal tűzdelt múlt és a megújult, megáldott jelen között. „Azért ha valaki Krisztusban van, új teremtés az; a régiék elmúltak, ímé, újjá lett minden” (2Kor 5:17).

Együtt munkálkodunk a Megváltóval, és bíznak Benne, mivel végtelenül kedvel és együtt érez mindannyiunkkal a Biblia lelki egészséget hozó szavai által (1Tim 6:3). Tökéletesen ismeri minden bűntől beteg lélek tüneteit, hiszen Ő „nem szorult rá, hogy valaki bizonytságot tegyen az emberről; mert magától is tudta, mi volt az emberben” (Jn 2:25). „Minden próbánkban olyan segítők van, Aki sohasem bukik el. Sohasem hagy minket egyedül harcolni a kísértéssel, küzdeni a gonosszal, hogy végül a terhek és a bánat összetörjenek. Bár most elrejtőzött a halandó szemek elől, hit-fülünkkel hallhatjuk hangját: Ne félj, veled vagyok! »En vagyok az Élő; pedig halott valék, és ímé élek örökkön örökké« (Jel 1:18). Elviseltem bánatokat, megtapasztaltam küzdelmeiteket, szembenéztem kísértéseitekkel. Ismerem könnyeiteket: Én is sírtam. Ismerem a fájdalmat, mely túlságosan mély, semhogy emberi fül számára kibeszélhető lenne. Ne gondold, hogy elhagyatott, elfeledett vagy. Ha bánatodra egyetlen húr sem rezdül egyetlen emberi szívben sem, nézz rám, és élsz! »A hegyek eltávoznak, és a halmok megrendülnek; de az én irgalmasságom tőled el nem távozik és békességem szövetsége meg nem rendül, így szól könyörülő Urad« (Ézs 54:10).”⁷

Krisztus együttérző vigasztalása által bátorítást nyerünk, hogy folytathassuk futásunkat az Ő visszajöveteléig. Miközben Ő az Ige által beszél hozzánk, Dánielhez hasonlóan mondjuk mi is: „Szóljon az én Uram, mert megerősítél engemet” (Dán 10:19). „Krisztus az élet kútforrása. Jobban megismerni Őt – erre van szükségük az embereknek. Türelemesen, szelíden és mégis határozottan kell tanítani őket arra, hogyan tárhatják ki egész lényüket a menny gyógyító hatásainak. Ha Isten szeretetének napsugara fénnel árasztja el a lélek homályos zugait, eltűnik a nyugtalanság, kimerültség, elégedetlenség, és megelégedett öröm eleveníti meg a lelket, erősíti és gyógyítja a testet.”⁸

A pozitív pszichológia hat értéke között szerepel a bátorság is, ami elengedhetetlen a beteljesült élethez. Úgy vélik, hogy a bátorság „merészség, kitartás, becsületesség és életképesség” által jut kifejezésre.⁹ Jézus Krisztus a következőképpen bátorít: „Azért beszéltem ezeket néktek, hogy békességetek legyen én bennem. E világon nyomorúságotok leszen; de biztatok: és meggyőztem a világot” (Jn 16:33). Következésképpen,

„legyünk bizakodók és bátrak! Isten szolgálatában a lehangoltság bűn és indokolatlan. Ő tudja, mire van szükségünk. A mi Istenünk, aki megtartja szövetségét, a királyok Királyának mindenhatóságával egyesíti a szerető Pásztor szelidségét és gondoskodását. Hatalma korlátlan, és ez a biztos záloga annak, hogy beváltja a benne bízónak tett ígéreteit. Megvannak az eszközei a nehézségek elhárítására, hogy megvédhesse azokat, akik neki szolgálnak, és tiszteletben tartják eszközeit. A szeretete annyival szárnyal túl minden más szeretetet, amennyivel magasabb az ég a földnél. Olyan szeretettel őrködik gyermekei felett, ami mérhetetlen és örök.”¹⁰

Az elme egészséget elősegítő bibliai igehelyek

1. A merev, arrogáns gondolkodásmódtól a hitben való gondolkodásig:

- Róm 8:28: „Tudjuk pedig, hogy azoknak, akik Istent szeretik, minden a javukra van, mint akik az ő végzése szerint hivatalosak.”
- 1Móz 50:20: „Ti gonoszt gondoltatok én ellenem, de Isten azt jóra gondolta fordítani, hogy cselekedjék úgy, amint ma, hogy sok nép életét megtartsa.”
- Mt 6:22-23: „A test lámpása a szem. Ha azért a te szemed tiszta, a te egész tested világos lesz. Ha pedig a te szemed gonosz, a te egész tested sötét lesz. Ha azért a benned lévő világosság sötétség: mekkora akkor a sötétség?!”

2. Az elkeseredéstől a bizalomig és békéig:

- Róm 8:38-39: „Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Istennek szerelmétől, mely vagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban.”
- Ézs 43:2: „Mikor vízen mégy át, én veled vagyok, és ha folyókon, azok el nem borítanak, ha tűzben jársz, nem égsz meg, és a láng meg nem perzsel téged.”
- Ézs 41:10: „Ne félj, mert én veled vagyok; ne csüggedj, mert én vagyok Istened; megerősítelek, sőt megsegítlek, és igazságom jobbával támogatlak!”

**ISTENI
GYÓGYMÓD
LIVIU
VĂDUVA**

**A BIBLIA LETT
LEGFONTOSABB
TANULMÁNYOM.
KINYILATKOZ-
TÁSAIBAN
MEGTALÁLTAM
MINDENT, AMIRE
A SZÍVEM VÁGYOTT,
ÉS AMI MEGGYÓ-
GYÍTJA A LÉLEK
BETEGSÉGÉT.**

3. Az üdvösséggel kapcsolatos bizonytalanságtól az üdvbizonyossáig:

- Zsolt 27:1: „Az Úr az én világosságom és üdvösségem: kitől félek? Az Úr az én életemnek erőssége: kitől remegjek?”
- Fil 4:6-7: „Semmi felől ne aggódjatok, hanem imádságotokban és könyörgésekben minden alkalommal hálaadással tárjátok fel kívánságaitokat az Isten előtt. És az Istennek békessége, mely minden értelmet felülhalad, meg fogja őrizni szíveiteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban.”
- Ef 2:8-10: „Mert kegyelemből tartattatok meg, hit által; és ez nem tőletek van: Isten ajándéka ez; nem cselekedetekből, hogy senki ne kérkedjék. Mert az Ő alkotása vagyunk, teremtetvén Általa a Krisztus Jézusban jó cselekedetekre, amelyeket előre elkészített az Isten, hogy azokban járjunk.”

4. Igéhegyek Isten hit által történő, feltétel nélküli elfogadásáról Jézus Krisztusban:

- Róm 5:1-2: „Megigazulván azért hit által, békességünk van Istennel, a mi Urunk Jézus Krisztus által, aki által van a menetelünk is hitben ahhoz a kegyelemhez, amelyben állunk; és dicsekedünk az Isten dicsőségének reményességében.”

- Róm 5:5: „A reménység pedig nem szégyenít meg; mert az Istennek szerelme kitöltött a mi szívünkbe a Szentlélek által, ki adatott nekünk.”
- 1Jn 4:16: „És mi megismertük és elhittük az Istennek irántunk való szeretetét. Az Isten szeretet; és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és az Isten is ő benne.”
- 1Jn 4:18: „A szeretetben nincsen félelem; sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet, mert a félelem gyötrellemmel jár: aki pedig fél, nem lett teljessé a szeretetben.” ■

Liviu Văduva, lelkipásztor, Munténiai Egyházterület

1. Ellen G. White: *A nagy küzdelem*, 319. o.
2. *Uo.*
3. Daniel David: *Tratat de Psihoterapiei Cognitive și Comportamentale*, Editura Polirom, București 2012, 172–173. o.
4. Ellen G. White: *Értelem, jellem, egyéniség*, 1. köt., 10. o.
5. Ellen G. White: *Értelem, jellem, egyéniség*, 1. köt., 12. o.
6. Daniel David: *Tratat de Psihoterapiei Cognitive și Comportamentale*, Editura Polirom, București 2012, 147. o.
7. Ellen G. White: *Jézus élete*, 483. o.
8. Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán*, 247. o.
9. Aurora Szentagotai-Tătar, Daniel David: *Tratat de Psihologie Pozitivă*, Editura Polirom București, 2017, 10. o.
10. Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán*, 481. o.

DINCOLO DE CUVINTE

Neagu Adrian műsora

Vasárnap 15.00 órától

IN MEMORIAM – VASILE COLȚUNEAC LEKIPÁSZTOR

„Érett korban térsz a korporsóba, amint a maga idején takarítottak be a learatott gabona” (Jób 5:26). Ezek a szavak most már Vasile Colțuneac tesvérünkre is érvényesek. Idős korban hajtotta le fejét a föld hideg alkonyára, de szívét erős hit fűtötte a feláramlás szép és fényárban úszó reggelében.

Ilyen értelemben Colțuneac testvér kiváló személyisége is azt igazolja, hogy a halál villáma még a tölgy erejét és Libanon cédrusának egyenességét is képes megtörni! Életének ezüstfonala megszakadt, aranyedénye összetört, a forrásvízzel teli tömlő darabokra tört, kútjának csörlője elromlott! De mégis hagyott valami bátorítót maga után. Maradnak lelkészi szolgálatának emlékei, sok jó gyümölcsöt hozó, példaértékű odaadása, és marad az ígéret, miszerint hűségeseinek nevét az Úr beírja az élet könyvébe!

1928. december 18-án született a Suceava megyei Solcán, Neculai és Eufrosina kilenc gyermeke közül harmadikként. A második világháború idején Aradra deportálják, ahol fodrász mesterséget tanul. Egy meghívásnak köszönhetően kezd vonzódni az Adventista Egyházban prédikált bibliai igazságok iránt, és 1949. június 6-án keresztség által szövetséget köt Istennel. Nehéz pillanat volt ez számára, mivel az édesapja kizárta az örökségből, viszont az édesanyja és családjának egy része követi példáját. A katonai szolgálat alatt sokat szenved a szombat miatt, végül pedig két év börtönbüntetésre ítélik. Szabadulása után jelentkezik a Méhkerti Adventista Teológiai Intézetbe, tanulmányait 1958-ban, Bukarestben fejezi be.

A Moldvai Egyházterület alkalmazásában kezd dolgozni 1959-ben, és még abban az évben házasságot köt Livia Moroșan testvérnővel. A Rădăuți városhoz tartozó kerületet pásztorolja hét éven keresztül. Ebben a kerületben kerül sor lekipásztori felszentelésére is, és nagy örömeire szintén itt születnek meg a lányai: Brândușa és Melita. Később újabb hét évet dolgozik a Dorohoihoz tar-

tozó kerületben. Itt lett a lekipásztorom, a bárányom és a tanácsadóm az egyház életének egy igencsak nehéz időszakában. A kerületből való távozásakor már gyülekezetalapítóként tartják számon, hiszen a legnagyobb elnyomás közepette is bátorságról tett bizonyosságot. Botoșani-ba helyezik, ahol az állását kockáztatva épít gyülekezetet és lelkészi lakást.

Az Úr azonban megoltalmazza, mivel még terve volt vele. 1979-ben a Moldvai Egyházterület szolgálattevőjévé választják, ahol tizenhárom éven keresztül jótékony és áldásos munkát végez. Nyugdíjba vonulása azonban nem jelentette számára a lelkészi tevékenység befejezését. Odaadón szolgált egészen 85 éves koráig, amikor is az egyik gyülekezetbe – úrvacsorai istentiszteletre – igyekezve balesetet szenved. Emlékszem, hogy prédikációiban gyakran emlegette egyik kedvenc szövegét: „Látni akarjuk a Jézust” (Jn 12:21).

A kiegyensúlyozott egészségügyi reform híveként az ihletett tanácsok gyümölcsseit is learathatta, hiszen szép korában is igen friss volt az elméje. Született bölcsességgel rendelkezett a feszült helyzetek helyesen, jogosan és irgalommal történő feloldására vonatkozóan. Hűséges volt a Szentírás és a *Gyülekezeti kézikönyv* elveihez. Ő volt az egyik kitartó őrszem Sion falain, akinek igazi tehetséggel sikerült szolgálnia embertársai és az egyház érdekeit egy különösen kritikus és veszélyes időszakban.

Egy pillanatra sem ódzkodott a nehéz terhek, sok esetben pedig még a kockázatokat is vállalta a gyülekezet és a nehéz próbákban levő testvérei érdekében! Noha igazságtalan nyomás nehezedett rá, igyekezett kerülni a széthúzást, és Krisztus vitéz katonája maradt. Az én életemet, és az evangélium sok más szolgájának életét is pozitívan befolyásolta. 2022. augusztus 12-én befejezte földi utazását, reménykedve szeretett Megváltójának mielőbbi visszajövetelében. Az Úr vigasztalja meg a lányait, bennünket pedig áldjon meg lelkes várakozással, hogy mielőbb hallhassuk Jézus felkiáltását: „Elvégeztetett – gyertek én Atyámnak áldottai!” Ámen!

A Nyugdíjas Lelkipásztorok Egyesületének részéről
lejegyezte **Pavel Burlacu**

JÁKOB ÁTVÁLTOZÁSA (II)

Mahanáim, „Isten tábora”. Jákob angyalokat lát. Micsoda oltalom! Mit várhatna még? Ő mégis teszteli a terepet: „Azután küldte Jákob követeket maga előtt Ézsauhoz, az ő bátyjához, Széir földébe, Edóm mezőségébe, és parancsola azoknak mondván: Így szóljatok az én uramnak, Ézsauinak: Ezt mondja a te szolgád, Jákob: Lábánál tartózkodtam és időztem mind ekkorig. Vanak pedig nékem ökreim és szamaraim, juhaim, szolgálaim és szolgálóim, azért híradásul követséget küldök az én uramhoz, hogy kedvet találjak szemeid előtt” (1Móz 32:3-5). Szavai a következőket

jelentették: nincs semmilyen elvárásom, mindenem megvan, ez a gazdagság bőségesen elég számomra.

Íme, Ézsau reakciója: „És megtérének Jákobhoz a követek, mondván: Elmentünk vala a te atyádfiához, Ézsauhoz, és már jön is elődbe, és négyszáz férfi van vele” (6. v.). Ebből a versből nem derül ki Ézsau szándéka, az viszont igen, hogy Jákob megdöbbsen: „Igen megijede Jákob, és féltében a népet, mely vele vala, a juhokat, a barmokat és a tevéket két seregbe osztá. És monda: Ha eljön Ézsau az egyik seregbe, és azt levágja, a hátramaradt sereg megszabadul” (7-8. v.).

Most már nyomorúságra, családjá kiirtására számított. Mit tehet? Istenhez rohan. Íme, egy kivonat elkeseredett imájából, ami biztosan sokkal hosszabb volt, hiszen a szöveg szerint „ott hála azon éjjel” (13. v.). Az volt számára a rettenet, az Istennel imában való küzdelem éjszakája. A következő versek némi ízelítőt adnak imájából: „És monda Jákob: Óh, én atyámnak, Ábrahámnak Istene, és én atyámnak, Izsáknak Istene, Jehova! Ki azt mondád nekem: Térj vissza hazádba, a te rokonságod közé, s jól tészek veled: kisebb vagyok minden te jóteményednél és minden te hűségednél, amelyeket a te szolgálóddal cselekedtél; mert csak pálcámmal mentem vala által ezen a Jordánon, most pedig két sereggé lettem. Szabadíts meg, kérlek, engem az én bátyám kezéből, Ézsau kezéből; mert félek

ő tőle, hogy rajtam üt és levág engem, az anyát a fiakkal egybe. Te pedig azt mondottad: Jól tévén jól tészek te veled, és a te magodat olyanná tészem mint a tenger fővénye, mely meg nem számlálthatik sokasága miatt” (9-12. v.).

Ezután gazdag ajándékot készít a testvérének, és úgy próbálja megszervezni a táborát, hogy a lehető legkisebb veszteségek érjék. Jákob imájából jegyezzünk meg három tényezőt, amely nagy tanulsággal szolgálhat a hitéletünkre nézve: (1) Személyes parányiségének beismerése az Istentől kapott végtelen sok ajándékkal összehasonlítva. (2) Hivatkozás a mennyei ígéretekre, amelyek méltók a bizalomra és a bátorításra. (3) Buzgó könyörgés oltalomért, mely azon bizonyosságokra épült, amelyeket Isten már megadott a Benne bízóknak.

Gyönyörű imája példaértékű mindannyiunk számára. De vajon igazán megtért-e Jákob? Új ember lett? A végső szabadulás előtt bensőséges találkozásra volt szüksége Istennel, ami meg is történt: „Jákob pedig egyedül marada, és tusakodik vala ő vele egy férfiú, egész a hajnal feljöveteléig. Aki mikor látá, hogy nem vehet rajta erőt, megilleté csípőjének forgócsontját, és kiméne helyéből Jákob csípőjének forgócsontja a vele való tusakodás közben” (24-25. v.). Az ismeretlen támadó természetfölötti lény volt. De miért nem tudta legyőzni Jákobot? Azért, mert leereszkedett az ő szintjére, és csak annyi erőt használt fel, amennyivel Jákob is rendelkezett. Ez így volt tisztességes, „sportszerű”. Azért jött, hogy válaszoljon az imára, de szokatlan módon megküzdött Jákobbal, akinek alkalma adódott bemutatni harcosi képességeit, noha végül fogyatékkal került ki a küzdelemből.

És mi történt ezek után? „És monda: Bocsáss el engem, mert feljött a hajnal. És monda Jákob: Nem bocsátlak el téged, míg meg nem áldasz engemet” (26. v.). Áldás?! Ki volt ez az „ember”, és honnan jött? Miből gondolta Jákob, hogy meg tudja áldani őt? A választ a szöveggörnyezetből tudjuk meg: „Amaz pedig monda: Nem Jákobnak mondatik ezután a te neved, hanem Izráelnek; mert küzdöttél Istennel és emberekkel, és győztél”

JÁKOB GYÖNYÖRŰ IMÁJA
PÉLDAÉRTÉKŰ
MINDANNYIUNK
SZÁMÁRA. DE
VAJON IGAZÁN
MEGTÉRT-E? ÚJ
EMBER LETT?
A VÉGSŐ SZABADULÁS ELŐTT
BENSŐSÉGES
TÁLÁLKOZÁSRA
VOLT SZÜKSÉGE
ISTENNEL, AMI
MEG IS TÖRTÉNT.

(28. v.). Micsoda?! Jákob Istennel harcolt. A testi küzdelem jelképes, viszont ő imában viaskodott Istennel, és győzött. Az új nevében rejlő áldás válasz volt az imájára. Miután az Ismeretlen, az Úr arcának Angyala, Isten testet még nem öltött Fia eltűnt, Jákob mindent megértett, és megnyugodott: „Nevezé azért Jákob annak a helynek nevét Peniélnek: mert látám az Istent színről színre, és megszabadult az én lelkem” (30. v.).

A prófétai írások igazolják, hogy Jákob egy mennyei ügynökkel találkozott: „Anyja méhében sarkon fogta bátyját, és mikor erős volt, küzdött az Istennel. Küzdött az angyallal és legyőzte; sírt és könyörgött néki. Béthelben találta meg őt, és ott beszélt velünk” (Hós 12:3-4). Az ismeretlen harcos ANGYAL/ISTEN volt. De most már Jákob győzött, így az isteni szabadításban bízva mehetett előre. Ő már nem csaló volt, hanem győztes, aki teljes megbocsátásban, megtisztításban és elfogadásban részesült a menny részéről. Meg lett próbálva, és most örök jelentőségű, új nevet kapott.

Az Ézsauval való rettegett találkozása minden várakozást felülmúlt: testvére nyugodt és barátságos volt. „Ézsau pedig eleibe futamodék és megölelé őt, nyakába borúla, s megcsókola őt, és sírának” (1Móz 33:4). Mi okozta ezt a fordulatot? A megváltozott Jákob találkozott a (legalábbis pillanatnyilag) megváltozott Ézsauval. Hát mire nem képes az Úr?! „Mikor jóakarattal van az Úr valakinek útjaihoz, még annak ellenségeit is jóakaróivá teszi” (Péld 16:7).

Jákob elkeseredett imádkozásának és Istennel való küzdelmének éjszakája eszkatológiai jelentőséggel bír. A Jeremiás könyvében található következő szöveg nem arra a távoli múltra utal, hanem a próféta idejétől, sőt a mi időnkől is számított jövődre: „Jaj! Mert nagy az a nap annyira, hogy nincs hozzá hasonló; és háborúság ideje az Jákobon; de megszabadul abból!” (Jer 30:7). Jákobból lett Izrael, Isten népe, amely az Újtestamentumban Jézus Krisztus egyházának felel meg: „Nem lehet pedig, hogy meghíúsult legyen az Isten beszéde. Mert nem mindnyájan izraeliták azok, kik Izráeltől valók” (Róm 9:6). Íme, az izraelita Pál egy másik kijelentése: „Mert nem az a zsidó, aki külsőképpen az... hanem az a zsidó, aki belsőképpen az... amelynek dicsérete nem emberektől, hanem Istentől van” (Róm 2:28-29).

Figyeljük meg az Isten trónja előtt álló üdvözlöket: „Egy nagy sokaság, amelyet senki meg nem számlálhatott, minden nemzetből és ágazatból, és népből és nyelvből...” (lásd Jel 7:9-17). Az egyik mennyei vén megkérdezte Jánostól: „Ezek,

akik a fehér ruhákba vannak öltözve, kik és honnét jöttek?” (13. v.). Mivel János nem tudott válaszolni, a kérdező adta meg a választ is: „Ezek azok, akik jöttek a nagy nyomorúságból, és megmosták az ő ruháikat, és megfehéřítették ruháikat a Bárány vérében” (14. v.). A végidei nyomorúságot túl fogják élni Isten gyermekei. Erről a megpróbáltatásról beszélt Gábrriel angyal Dánielnek: „És abban az időben felkél Mihály, a nagy fejedelem, aki a te néped fiaért áll, mert nyomorúságos idő lesz, amilyen nem volt attól fogva, hogy nép kezdett lenni, mindez ideig. És abban az időben megszabadul a te néped; aki csak beírva találta a könyvben” (Dán 12:1).

Jákobnak, Izraelnek, Isten népének a „Jákob szorongatattása éjszakájának” nevezett nagy nyomorúságon kell átmennie, viszont akinek a neve be van írva az élet könyvébe, az megszabadul, és ott lesz azok között, akik Isten trónja előtt állva dicsőítik Őt. Az ihletett írás a következő sorokban írja le a hívők lelki küzdelmét Jákob szorongatattásának éjszakáján: „Rájuk nehezedik hibáik tudata, és megvizsgálva életüket, minden reményük elvész. De Isten nagy kegyelmére és saját őszinte bűnbánatukra gondolva, Isten ígéreteire hivatkoznak, amelyeket Krisztus által a tehetetlen, bűnbánó bűnösök kaptak. Hitük nem lankad, ha imáikra nem kapnak azonnal választ. Isten erejébe kapaszkodnak, mint Jákob az Angyaléba, és ezt mondják: »Nem bocsátlak el téged, míg meg nem áldasz engemet.«” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 202. o.).

Akkor majd az áldást az üdvösség fogja jelenteni számukra, mellyel örökölhetik a mennyek országát. Légy bátor, Jákob! Légy bátor, Izrael! Légy bátor, Isten végidei népe! Dicsérjétek az Urat ezért e dicsőséges, jövődöbeli kilátásért! ■

A MESTER VÉSOJE ALATT ȘTEFAN RADU

HITÜK NEM LAN-
KAD, HA IMÁIKRA
NEM KAPNAK
AZONNAL VÁLASZT.
ISTEN EREJÉBE
KAPASZKODNAK,
MINT JÁKOB
AZ ANGYALÉBA,
ÉS EZT MONDJÁK:
„NEM BOCSÁT-LAK
EL TÉGED, MÍG
MEG NEM ÁLDASZ
ENGEMET.”

Dr. Ștefan Radu, nyugdíjas lelkipásztor,
a hittudományok doktora

ZÖLD APOKALIPSZIS

Egy időszerű szöveg

A Jelenések könyvében található egyik himnusz (11:18) szövege a következő, megelégedést kifejező kijelentésre hívja fel a figyelmünket: „Eljött (végre)... az ideje, hogy... elpusztítsd azokat, akik a földet pusztítják!”

A huszonnégynyi himnusz a dicsőítés csúcspontján ezzel a szöveggel a világ Jerikója felé irányított utolsó trombitaszó visszhangjával zárul. Végre eljött a bosszú napja; a menny örül, noha a föld, az évezredek pusztítások miatt, még nem.

Már ifjú koromban megtanultam kívülről a Jelenések könyvét, és meglepett ez a kifejezésmód: „Elpusztítsd azokat, akik a földet pusztítják.” Nyilván ez egy szójáték, amely az Isten egyetemes ítéletének alapját képező megtörés-törvényből származik.

„Mert közel van az Úrnak napja minden népek ellen. Amint cselekedtél, úgy cselekesznek veled; amit te fizettél, visszaszáll fejedre” (Abdiás 1:15).

Elgondolkodtam, hogy milyen értelemben pusztították a földet ezek a nyomorult emberek. A választ saját megérzésemre alapozva adtam meg. Lévén, hogy itt a föld utolsó nemzedékéről van szó – és ma sok szó esik a „zöldről” és a szárazságról, ahogy a világméretű tűzvészről is –, a mennyei ének azok elpusztítására vonatkozik, akik a bolygót szennyezik.

Kik ők? Hát a gyártulajdonosok. A fölös erőforrásokkal rendelkező gazdagok és globalisták, akik kiirtják és ellopják az erdőinket, hogy „zöld” pénzre tehessenek szert. Miért is ne? Ez napjaink egyik legnagyobb gondja. Vajon nem kellene összevetnünk a próféciaikat a napilapokkal és a híradásokkal? Tökéletesen passzolnak egymáshoz.

Félretéve a tréfát: a bármilyen típusú szennyezés, de főleg a globális felmelegedés igen komoly veszélyt jelent a földünkre nézve. A Földanya (vagy görög megnevezéssel *Gaia*), nem tűrhet meg bennünket néhány évtizednél hosszabb ideig, utána pedig – hogy Mózeszt idézzem – „kiakadja a föld az ő lakosait” (3Móz 18:25).

Ő, hát ilyenek még voltak!

Az emberiség történelme során egymást váltogatták a hideg és a forró időszakok. A XV. században a Csendes-óceán központi és keleti övezetében egy „kisebb jégkorszak” alakult ki, ami 200 évvel később kiterjedt Európára és Észak-Amerika dél-keleti részére is. A XIX. század derekán (1850 körül) a hideghullám mindenütt éreztette hatását a földön.¹

Voltak viszont forró korszakok is. Több mint 1000 évvel ezelőtt, 985-ben nagyjából 3000 izlandi viking telepedett le Grönlandon. Európa északi területein valóban enyhébb volt a hőmérséklet 950 és 1250 között. Akkoriban a vikingek nyugatra hajóztak, és közel öt évszázaddal Kolumbusz előtt már felfedezték az amerikai partokat.² Azonban következett a fent említett „kisebb jégkorszak”, és Grönlandról eltűntek a viking telepések. Azt viszont senki se kérdezze tőlem, hogy milyen volt abban az időben a hőmérséklet Teleorman megyében vagy Targu Jiu-nál, a Prúton túl.

Az ökológiai pusztulás valóság

A történelmi tények ismeretében hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy a globális felmelegedés, amiről ma oly sok szó esik, csupán egy globalista politikai halandzsa, vagy a zöldek összeesküvés-elmélete. Tanulmányok igazolják, hogy az utóbbi két évezred legforróbb időszakára a mi korunkban, a XX. századtól kezdődően került sor, és bolygónk több mint 98%-át érintette. Ez a tény bizonyítja, hogy az antropikus (ember okozta) globális felmelegedés nem csupán minden idők legmagasabb hőmérsékleteit eredményezte, hanem az utóbbi 2000 évben sem volt rá példa.

Szeretnénk azt hinni, hogy egy természetes ciklus elkerülhetetlen szakaszát éljük át. De ez nem igaz. Sajnos, kimerült földünkkel együtt beléptünk az Apokalipszis

tűzkörébe. Ki a hibás mindezért? A legátfogóbb válasz az lenne, hogy a kialakult állapotokért a civilizáció összes haszonélvezője okolható. Nyilvánvaló, hogy civilizációnk műszaki fejlődésen esett át, és az ipar sok nyereséget hozott, amelynek mindannyian örülünk, ezért bizonyára az iparosodásból hasznot húzó egyetlen nemzet sem lenne hajlandó lemondani a gazdaságáról.

Egyesek új felfedezésektől remélik a válság leküzdését, de már késő, és minden mentő megoldás csak újabb energiákat, vagyis szennyezést követel.

A megoldás – persze ha az idő megvárna, hogy a fejünket megvakarva mindannyian egy akaratra jussunk – olyan áldozatokat követelne, amelyeknek senki sem örülne. Képzelnék el, hogy le kellene mondanunk az összes szállítóeszközünkről, a gyáraink zöméről és a technikai fejlődés számos termékéről. Le kellene mondanunk a repülésről és a hajózásról. Többé nem fűthetünk fával, sem szénhidrogén alapú tüzelővel, és jelentős mértékben kellene spórolnunk az elektromos árammal is. A minimumra kellene csökkentenünk az élelmiszergyártást, a távolban élő szeretteink meglátogatását elfelejthetjük, lóháton kellene utaznunk Párizsig, Amerikáig pedig vitorlás hajóval. De a háziállatok elszaporodása is szennyezésforrás.

Nemcsak arról van szó, hogy a nagy bankároknak le kellene mondaniuk a bevételeikről, és szegényekké, „zöldekké” válva várják a nirvánát. Jól sejtjük, hogy a multimilliárdosok, a nyugati gyártulajdonosok nem hajlandók veszíteni, de a keletiek sem, legyen szó akár mágnásokról, akár egyszerű emberekről. Helytelenítjük a fogyasztói társadalmat, mégis tőle függünk. Gyanítom, hogy önök sem hajlandók áldozatot hozni a bolygó megmentése érdekében, ahogy én sem szeretnék fekete bőjtöt átélni a nagy nyomorúság előtt.

De mi a teendő? Szerintem semmi, túl késő már, hogy bármit is tenni lehessen. Talán, ha az egész emberiség hosszabb időre „zöld bőjtöt” hirdetne, akkor némiképp enyhíthetők lehetnének az állapotok. De ilyen intézkedést csak egy világkormány szigorú ellenőrzése alatt lehetne meghozni, amely az egész világot „zöld” elvek alapján vezetné. Ez viszont már utópia.

A világ nem képes úgy fellépni, ahogy azt eddig tette. Ilyen áldozathozattal szembesülve az emberek nem válnak egy szempillantás alatt bölcsökké és szolidárisakká, arra gondolva, hogy ezzel megmentik a bolygót, de elsősorban a légkört. A történelem során bármilyen „világrend” csak a nagyhatalmak összejátszása nyomán, erőszak és megszorítás révén került bevezetésre, és nem demokratikus választások eredményeként.

Elégedjünk meg azzal, ha elkerüljük a nukleáris veszélyt! Ám, ha ettől megszabadulunk, jön majd egy újabb. Nem fogunk egy szempillantás alatt hamuvá válni az atombomba gombatüzében, de majd megperzselődünk a globális felmelegedés kis lángjánál, amivel egy csomagban további, előreláthatatlan válságokat is kapunk.

Az ökológiáról szól Jel 11:18 verse?

Feltevődik a kérdés, hogy Jel 11:18 versében tényleg az ökológiai katasztrófa váltja ki a Teremtő különleges haragját? És ebből újabb kérdés adódik: miért van az, hogy Isten nem jelentette ki a Szentírásban, vagy bármilyen más úton az embernek, hogy ne füstöljön túl sokat, ne fejlessze a vegyi ipart, maradjon a létszükségleteket biztosító földművelésnél?

Részesítheti-e Isten ily szigorú büntetésben az embert azért a gonoszságért, amiről előbb tudomása sem volt, később pedig csak hagyta, hogy a dolgok maguktól megtörténjenek? Hiszen Jézus megígérte, hogy visszajövetekor úgyszólván elpusztítja a bolygót (2Pt 3:10,12), és az ezeréves uralkodás végén tűzzel tisztítja és újíti meg azt (Jel 20:9-11; 21:1). Ha a Földanya úgyszólván pusztulásra lett ítélve a halállal és a pokollal együtt (Jel 20:14-15), és a *parusia* közel van, egyáltalán számít-e még Istennek az, hogy sikerül-e egyetértőnünk a bolygó hosszútávú megmentése érdekében?

A zöldek és általában a mai poszt-keresztény filozófusok tudják, hogy a Biblia nem igazán támogatja az ügyüket, ezért számukra a kereszténység, de főleg annak progresszív, kapitalista ága (amit a protestantizmussal társítanak) romboló kultúrának számít. A keleti panteista vallásokra – amelyekben az ember és az istenség testvéri viszonyban van a földdel, a növény- és állatvilággal – sokkal inkább tekintenek úgy, mint amelyek összhangban vannak az ember földi túlélésével.

Sok faj kipusztult már. A Biblia szerint azonban ennél sokkal rosszabb az, hogy a fajok, de elsősorban az emberi faj „megrontotta vala az ő útját” (1Móz 6:11-13). A legnagyobb probléma elsősorban nem az, hogy mi lesz a mi fejlett emberi „fajunkkal”, hanem inkább az, hogy mi az én egyéni életem kezdeti és végső rendeltetése. Nem a fajnak van szüksége személyiségre, hanem az egyénnek. Ha igaz lenne az evolúciós elmélet, minden átmeneti állapotban van, és a fajok csupán a véletlen szüleményei, akkor a véletlennek annyit még meg kellene tennie, hogy gondoskodjon továbbra is az emberi fajról és a környezetről. Vagy túl cinikus voltam?

Mi, emberek egyénenként vagyunk fontosak Isten számára. Arról már meggyőződhetünk, hogy fajként még a környezet számára sem vagyunk hasznosak, és még kevésbé van összefüggő üzenetünk a világegyetem számára. Teremtéskor Isten egy hatalmas növény- és állatkertet teremtett, amelyben az élet az Ő szavára jelent

**LELKI
ÖKOLÓGIAIA
FLORIN
LAIU**

**A MENEYEI HIM-
NUSZ TÉMÁJÁNAK
CSÜCSPONTJÁT VAGY
AZ ÜDVÖSSÉGHEZ,
VAGY A PUSZTULÁS-
HOZ TÁRSÍTHATÓ
JELLEM KÉPEZI,
ÉS NEM AZ ÖKO-
LÓGIA, BÁRMILYEN
FONTOS IS LEGYEN
AZ NAPJAINKBAN.**

meg különböző fajok formájában. Isten nem teremtett egyetlenegy szál kék nefelejcsot vagy fácskát. De amikor megteremtette az embert, első sorban egyént teremtett, utána pedig a párját is megalkotta. Egyénenként saját személyiséggel alkotunk családokat, nemzeteket, civilizációkat.

Tulajdonképpen mit tanít a prófécia?

Hagyjuk az ökológiai probléma megoldását Bergoglio úrra és Greta kisasszonyra, mi pedig összpontosítsunk Jel 11:18 versének jelentésére. A szövegben található kijelentésben („elpusztítsd azokat, akik a földet pusztítják”) a görög (*dia*) *phtheirō* cselekvő ige található, amelynek jelentése „elrontani”, fizikailag (elpusztítani),³ de erkölcsi szempontból is (megvesztegetni, vesztébe taszítani, megrontani valakit).⁴ A szövegnek nincs árnyalt jelentése, noha itt szójátekról, és ezzel egy időben az értelmezések játékaról van szó. Jel 19:2-ben János ugyanezt a kifejezést használja az ítéletre és a büntetésre utalva, az öröm és a hála himnuszában:

„Mert igazak és igazságosak az ő ítéletei, és azt a nagy paráznát [Babilont], amely a földet megrontotta az ő paráznaságával, elítélte, és megbosszulta az ő szolgálóinak vérének kezén.”

Ez valóban a Jelenésekre és általában a próféciákra jellemző gondolat. A Jel 17. fejezetében található nagy „luxus-kéjű” egy aranypoharat tart a kezében, amely tele van Babilon borával és utálatosságával, melyekkel megrészegíti a föld királyait és lakosait. Ez könnyen érthető metafora. A „megrontja a földet” kifejezés azt jelenti, hogy tönkreteszi, tévelygésbe taszítja a világot.

Jer 51:25 versében Isten a történelmi Babilonhoz szól, amit a „romlásnak hegye (*har hammašhīt*)... aki az egész földet megrontottad” kijelentéssel nevez meg. A görög szövegben itt ugyanaz a cselekvő ige található, amely romlást, pusztulást, valamint megvesztegetést jelent. A héber szövegben a „romlás hegye” név megegyezik a próféták által a Templomhegy keleti részének adott megnevezéssel: egyes fordítások szerint „Mashit-hegye”, „pusztulás hegye” (*har hammašhīt* – 2Kir 23:13), ami valójában Salamon „romlásának” hegye volt, mivel ott állíttatta fel a szomszédos népek utálatos bálványszobrait.

Így már teljesen érthető Jel 11:18 verse. Az „elpusztítsd azokat, akik a földet pusztítják” kijelentés értelme: „rontsd meg azokat, akik megrontják a földet” – vagyis „pusztítsd el (fizikailag), azokat, akik (erkölcsileg) tönkreteszik az emberiséget”.

Ezeket az erkölcsi „terminátorokat”, akik romlottak, ugyanakkor megrontók is, a Jelenések könyve „Babilon paráznája” fedőnévvel illeti. Amikor a Jelenésekben először hangzik el a Babilon név (14:8), az előbbi fejezetben már bemutatott szövetségekre utal, amit a közvetlen szöveggörnyezet is kidomborít (14:9-11).

Az ökológia fontos, de az egyház üzenetét lehetőleg ne tereljük el a civilizáció globális újraindítása irányában. Az isteni ítéletkor „Isten parancsolatai és a Jézusba vetett hit” számítanak majd. Az isteni szövetség ezen alapvető elveinek áthágása jelenti Babilon lelki és erkölcsi romlását, amelyhez nem szabad társulnunk.

A fentiek képezik a prófécia jelentését, amit a következők versben mesterien bemutatott jelenet igazol: „És megnyilatkozik az Isten temploma a mennyben, és megláttatik az ő szövetségének ládája az ő templomában; és lőnek villámlások és szózatok és mennydörgések, és földindulás és nagy jégeső” (Jel 11:19). Következésképpen, a mennyi himnusz témájának csúcspontját vagy az üdvösséghez, vagy a pusztuláshoz társítható jellem képezi, és nem az ökológia, bármilyen fontos is legyen az napjainkban. ■

Florin Lăiu, nyugdíjas bibliatanár

AZ ISTENI ÍTELETKOR „ISTEN PARANC SOLATAI ÉS A JÉZUSBA VETETT HIT” SZÁMÍTANAK MAJD. AZ ISTENI SZÖVETSÉG EZEN ALAPVETŐ ELVEINEK ÁTHÁGÁSA JELENTI BABILON LEIKI ÉS ERKÖLCSÍ ROMLÁSÁT.

1. Neukom, R., Steiger, N., Gómez-Navarro, J.J. et al. „No evidence for globally coherent warm and cold periods over the preindustrial Common Era”. *Nature* 571, 550–554 (2019). <https://doi.org/10.1038/s41586-019-1401-2>

2. En.Wikipedia, „Greenland”, „Viking expansion”, „Vinland”.

3. 1Sám 6:5; Ézs 24:3

4. 1Kor 15:33; 2Kor 7:2; 1Tim 6:5

I. DÁNIEL

„Számba véve, megmértve és szétosztva!” Ezt a hírt kapta Belszár a kéz által, a palota falára írt üzenetben.

Kódok:

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V X Z
A β X Δ Ω Φ Γ ξ ι θ ζ Λ B ¥ O Π Ρ Σ Ψ Υ λ ≡ Z

A kódok alapján fejtse meg az alábbi üzenetet:

Β Ω Ξ Ω Β Ω Ξ Ω Ψ Ω ζ Ω Λ Υ Φ Α Ρ Σ Ζ Ι Ξ

**OLVASOK ÉS
FELFEDEZÉK**
ALINA
CHIRILEANU

Alina Chirileanu,
az Unió Gyermekosztálya
igazgatójának asszisztense

R	C	T	M	B	I	O	P	M	B	T	R	C	D	Á
É	H	A	B	A	K	U	K	G	U	J	J	Ó	E	L
B	Ó	Á	Ü	L	L	C	N	N	M	Ö	Ó	Ü	Ó	C
D	S	Z	C	Z	D	A	D	E	R	T	N	Ü	M	H
C	E	O	H	J	L	T	K	W	Q	R	Á	E	I	O
B	Á	J	F	L	É	Á	Ü	I	Ö	Ü	S	K	B	A
G	S	Z	X	O	T	Y	U	I	Á	J	G	J	R	B
B	H	J	Y	Ö	N	Ü	Ó	Ü	Ú	S	M	F	D	D
V	Y	M	B	I	O	I	M	I	O	U	G	Y	U	I
V	R	I	T	Y	U	I	Á	M	K	E	L	H	Y	Á
Ö	V	K	B	R	Á	M	O	S	Ü	G	F	R	H	S
M	Ü	E	U	S	Ö	Ü	C	H	J	G	F	S	K	L
B	N	Á	H	U	M	Ö	Z	A	K	A	R	I	Á	S
E	R	S	T	Y	U	I	O	P	K	L	É	H	F	V
V	D	H	N	F	D	H	J	U	R	E	U	I	E	R

II. KISPRÓFÉTÁK

Az alábbi táblázatban 12 ótestamentumi kisprofeta nevét rejtettük el. Megtaláljátok vízszintesen, függőlegesen, átlósan vagy letről felfelé írtan.

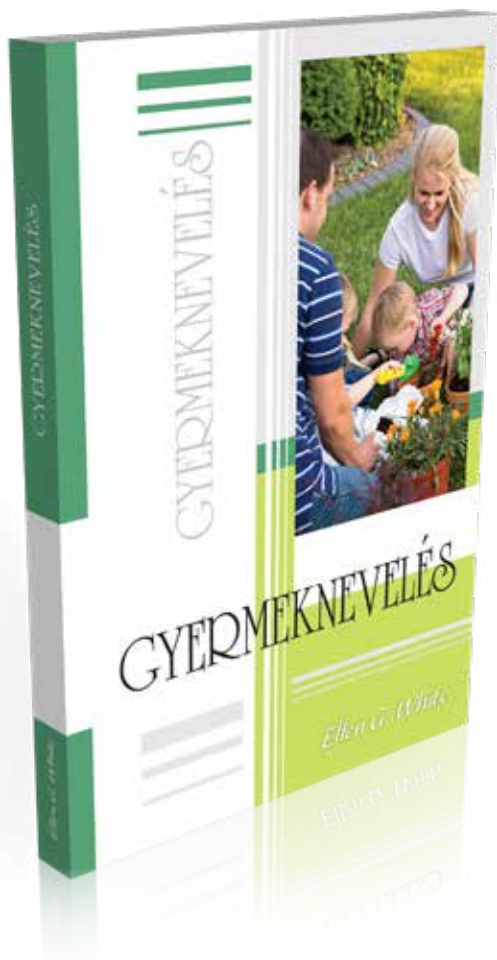
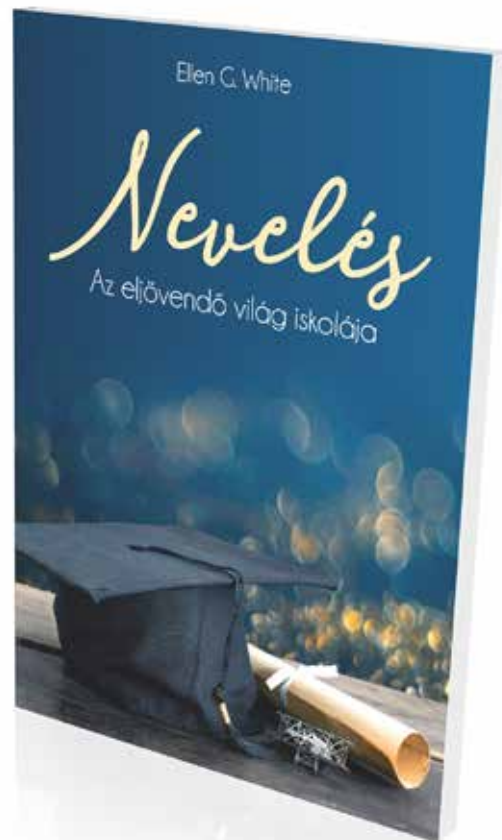
A	D	V	H	N	F	H	J	O	P	U	E	I	R
S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
N	W	U	H	U	Q	C	H	G	F	L	K	L	F
N	W	U	H	U	Q	C	H	G	F	L	K	L	F
Q	W	K	R	K	O	S	G	F	G	F	S	K	L
I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
V	L	V	I	W	O	I	O	U	O	U	S	F	D
H	G	S	Z	O	X	N	U	I	U	I	A	J	B
S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
A	J	F	T	E	U	I	Q	S	U	A	K	B	A
E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E
Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z
O	A	U	L	T	N	C	G	W	O	Q	O	E	C
H	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D
A	C	T	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C
D	A	P	M	B	T	R	C	O	J	O	E	L	T

Megoldás: I. Mene mene tekel uftarszin.
II. Hóseás, Jél, Ámos, Abdías, Jónás,
Mikás, Náhúm, Habakuk, Sofonías,
Aggeus, Zakariás, Malakiás.

Nevelés – Az eljövendő világ iskolája

Nevelési fogalmaink túl szűk határok között mozognak. Szélesebb látókörre, szentebb célokra van szükségünk. Az igazi nevelés több egy bizonyos iskolai végzettség megszerzésénél, több a földi életre való felkészülésnél. Egész lényünket formálja az emberi lét minden időszakában. Harmonikusan fejleszti a testi, szellemi és lelki erőket. Előkészíti a tanulót a mostani és az eljövendő világban végzendő szolgálat örömére.

Az ilyen nevelés forrását a Szentírás a következő szavakkal tárja elénk a végtelen Alkotóra utalva, akiben „van a bölcsességnek és ismeretnek minden kincse elrejtve” (Kol 2:3), „övé a tanács és az értelem” (Jób 12:13).

Gyermeknevelés

A tény, hogy négy fiúgyermek anyja volt, megadta szerzőnknek a lehetőséget arra, hogy – személyes tapasztalatából származó tekintélyének és megértésének köszönhetően – bemutassa azokat az értékes tanításokat, amelyeket ő maga is Istentől kapott.

A másoknak bemutatott elveket saját családján belül is alkalmazta, ami bizalmat ébreszt olvasói szívében. Ellen G. White fegyelmezést, jellemalakítást, az értelem fejlesztését, a test építését és a lélek nemesítését szolgáló részletes tanácsait kétségtelenül értékelni fogja minden felelősségteljes, bölcs szülő.

